

Valla viiendal aastapäeval jagati tunnustusi

TARVI TASANE
abivallavanem

19. oktoobril otsustas Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu nimetada valla aukodanikeks Õie Kuuse ja Raul Peetsoni. Valla vapimärgi kavaleri nimetus omistati Jüri Metsale.

Põhja-Pärnumaa vald sai oma õigused viis aastat tagasi, 21. oktoobril 2017. aastal. Sünnipäevaaktusel Pärnu-Jaagupi Rahvamajas sõnas vallavanem **Aivar Mäe**: „**Tänane hällilaps on punapõskne poiss, hästi toidetud, uudishimulik ja suure sooviga, et kasvada suureks ja mitte ainult pindalalt ja rahvaarvult, vaid ka vaimult.**”

Aktusel anti üle valla väärikaimad tunnustused. Valla aukodanikuks nimetatud **Õie Kuusk** sidus end Vändraga 1973. aastal Viljandi kultuurikooli lõpetamise järel, mil ta asus tööle Vändra Kultuurimaja kunstilise juhina. 1984. aastast kuni 2002. aastani oli ta kultuurimaja direktor. 29 tööaasta jooksul oli ta Vändra kulturielu hing, promootor ja eestvedaja. Sel ajal korraldatud sündmustest räägivad osalejad tänutundega veel tänapäevalgi.

Ta on aastakümneid toimetanud Vändra ajalehte, hiljem Valla Teatajat. Esimene tema toimetatud „Vändra Mudila” number ilmus 1995. aasta detsembris ja viimane „Valla Teataja” käesoleva aasta juunis. Kokku kajastas ta ajaleheveergudel valla elu 27 aastat.

Ta on aastakümnete jooksul panustanud palju positiivset vaimu ja optimistlikku energiat kogukonna hüvanguks, seda nii vallarahva vaba aja kultuurse sisustamise korraldajana kui valla elu faktitruu ja hinges- tatud kajastajana.

Volikogu otsustas sel aastal välja anda kaks valla aukodaniku tiitlit. Aukodanikuks nimetati **Raul Peetson**.

Raul on sündinud, õppinud ja kasvanud Pärnu-Jaagupis. Üles kasvanud perekonnas, kus tegeleti põllumajanduse juhtimisega, astus ta ema ja isa jälgedes ning alustas äritegevusega olles 28-aastane. Halinga osatühi, mida ta juhib, on 1992. aastast tegutsev põllumajandusettevõte.

Raul on eeskujulik kaitseliitlane, kes liitus Kaitseliidu Pärnumaa malevaga 1998. aastal. Aastaid on kaasa löönud erinevatel sõjalis-sportlikel võistlustel. Kuni 2008. aastani juhtis ta Kikepera malevkonda ning peale Korbe malevkonna moodustamist sai

Valla aukodanik
Õie Kuusk

Valla aukodanik
Raul Peetson

Jüri Metsa.

temast esimene Korbe malevkonna pealik aastani 2021. Autasustatud mitmete aunimetuste ja teenetemärkidega.

Ta on aktiivne ühiskondlikus elus. Alates 1999. aastast on ta valitud vallavolikogu liikmeks. Kaks koosseisu juhtis Halinga vallavolikogu esimehena. Talle on omistatud maakonna kõrgeim autasu – maakonna vapimärk.

Inimesena on ta otsekohene, julge väljaütlemisega. Lööb igas ettevõtmises kaasa, aitab, abistab, annab nõu, mõtleb kaasa. Kui vaja – sponsoreerib. Ukraina sõjatandri taustal on ta näidanud üles kodanikujulgust,

head teotahet ukrainlaste abistamise korraldamisel ja otsesel abistamisel. Kohalikud iseloomustavad teda: „Sellel mehel on süda õiges kohas”.

Ta on hea abikaasa, isa ja vanaisa. Koos abikaasa Kajaga on nad üles kasvanud 3 tublit last, on lastelastele headeks vanavanemateks ning loonud ühise ilusa kodu koos kauni aiaga. Tema motoks on „Iga kodanik peab kogukonnale midagi andma ja kus viga näed laita, seal tule ja aita!”

Valla vapimärk määratakse vallas silma paistnud isikule vallale osutatud teenete eest. Volikogu otsustas valla vapimärgi kavaleriks nimetada **Jüri Metsa**.

TÄNASES LEHES:

- Volikogu otsustas. Loe lk 2
- Koduteenustest. Loe lk 2
- Kaunis Kodu 2022. Loe lk 3
- Õpetajate päeval tunnustati parimaid. Loe lk 4
- Kooli uudised. Loe lk 5
- Saame tuttavaks. Loe lk 6
- Ajaloo suurpäev Pärnu-Jaagupis. Loe lk 10
- In memoriam – Virve Andrekson. Loe lk 11

Jüri elu on olnud seotud hariduselu ja kohaliku elu edendamisega. Tema ema oli õpetaja ja isa on pidanud vallavolikogu esimehe ametit. Lapsepõlve veetis ta Varblas ja keskkooli osas õppis Pärnu-Jaagupis.

Edasised õpingud jätkusid Tallinna Pedagoogilises Instituudis õpetaja ametit omandades. Oma nooruspõlves oli ta tihedalt seotud tööismalevatega.

Ta on abielus, kahe tütre isa ja mitmekordne vanaisa. Tema abikaasa Ruth peab samuti kehalise kasvatusõpetaja ametit. Jüri Metsa asus Tootsi elama 1981. aastal, esialgu õpetajana ja 1986. aastast kuni tänase päevani direktorina. Läbi aegade on ta olnud füüsika, kehalise kasvatus, matemaatika, töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetaja.

On olnud ka klassijuhataja.

Südamlikkuse ja inimlikkusega toimetab ta lastega mitmetes huviringides. Tema spordialase tegevuse kaardistamiseks ei piisa saavutatud medalite või karikate kokku lugemisest. Nii nagu tema poolt juhendatud õpilastegi puhul. Tema roll õpetaja kui ka koolijuhina on olnud märkimisväärne. Kolleegidest õpetajad hindavad tema vastutulelikkust, hoolivust ja mõistvat suhtumist. Ta on meie valla tõeline „maasool” – isa-eeskujuks paljudele noortele, abivalmis ja energiline.

Jüri on valitud läbi mitmete vallavolikogu koosseisude vallavolikogu liikmeks, kus on olnud vallavolikogu esi- või aseesimees ning erinevate komisjonide juht või liige. Kuulus

Põhja-Pärnumaa vallavolikogu I koosseisu.

Kontsert-aktusel tunnustati ka konkursil „Kaunis Kodu” osalenuid ja kuulutati välja parimad. **Loe lisaks käesolevast lehest!**

Põhja-Pärnumaa valla sotsiaalvaldkonna tunnustuste eesmärk on väärtustada isikuid, kes oma tööalase või ühiskondliku tegevusega on panustanud valla sotsiaalvaldkonna arendamisse ning tunnustada tegevusi, mis on märkimisväärselt arendanud valdkonda.

Aasta terviseedendajaks 2022 nimetati **Laura Oisalu**.

Laura on lõpetanud Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli õenduse eriala ning Terviseteaduse magistriõppe vaimse tervise õenduse suunal. Ta on läbinud kognitiiv-käitumisteraapia algkoolituse, pereteraapia algkoolituse ning kognitiiv-käitumisteraapia õdede põhiväljaõppe. Täna töötab ta Psühhiaatria ja Psühhoterapia Keskuses Sensus ning Pärnu Haiglas. Ühtlasi on ta Eesti Õdede Liidu Vaimse tervise õdede seltsingu aseesimees. Laura Oisalu on tegev mitmes projektis, mis keskendub inimeste tervise toetamisele. Ta teeb oma tööd suure pühendumusega ning põhitöö kõrvalt leiab aega pidada tervisetemalisi loenguid ning panustada kogukonda. Näiteks lõi ta koostöös Põhja-Pärnumaa Vallavalitsusega ürituste sarja „Tervise teispäev”. Lisaks kuulub ta vabatahtlikuna Naiskodukaitse Vändra jaoskonda. Sel aastal tunnustas teda Eesti Õdede Liit Aasta Õe tiitliga.

Laura Oisalu.
Fotod: Andrus Peetson

Kokkuvõte volikogu istungitest

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu II koosseisu viieteistkümnnes istung toimus 19. oktoobril 2022. a Pärnu-Jaagupi Rahvamajas.

Enne volikogu istungit toimus väike ringkäik Pärnu-Jaagupis. Vallavolikogu tänab Pärnu-Jaagupi kooli söökla juhatajat Urve Atkat maitsva koolilõuna eest, Pärnu-Jaagupi Põhikooli direktorit Joel Pulka koolimaja, abivallavanem Tarvi Tasast Pärnu-Jaagupi Halduskeskuse ruumide ning Rahvamaja juhataja-kultuurijuht Gerda Mölderit rahvamaja tegemiste tutvustamise eest.

- **Tootsi kooli renoveerimise omaosaluse garanteerimise muutmine.** Läbiviidud riigihanke tulemusena ilmnes Tootsi kooli renoveerimistööde maksumus, milleks on 1408 554 eurot. Seega ei piisa vallavolikogu 16.06.2021 otsusega garanteeritud omaosaluse suurusest ning projekti elluviimine eeldab valla veelgi suuremat omaosalust. Volikogu otsustas garanteerida valla eelarve vahenditest projektile antava toetuse taotlemisel projekti omaosaluse kulude katteks kuni 900 000 eurot;
- **Otsustati Rail Balticu Tootsi kohaliku peatuse detailplaneeringu koostamise algatamine ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamata jätmine;**
- **Anti arvamus Mõisaküla uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse kohta.** Volikogu nõustus Mõisaküla uuringuruumile geoloogilise uurigu loa andmisega;
- **Muudeti Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse hankekorda;**
- **Otsustati võõrandada avaliku enampakkumise korras** Põhja-Pärnumaa vallale kuuluv hoonestatud Kadaka kinnistu (katastritunnus 18803:002:0017, pindalaga 5390 m², sihtotstarbega 100% elamumaa), alghinnaga 28 000 eurot.
- **Lõpetati Põhja-Pärnumaa valla 2022. lisaeeelarve I lugemine.** Parandusettepanekuid oodatakse kuni 30. oktoobrini 2022. a kella 24.00.
- **Tehti muudatus keskkonnakomisjoni koosseisus;**
- **Informatsiooni** vallavalitsuse tegemistest andis vallavanem Aivar Mäe;
- **Põhja-Pärnumaa valla aukodanikeks määrati** Õie Kuusk ja Raul Peetson ning valla vapimärgi kavaleriks Jüri Mets.

Volikogu istung on järelvaadatav:
<https://www.youtube.com/watch?v=FARpNv4XG6U>

Ülle Vapper, volikogu esimees
e-mail: ylle.vapper@pparnumaa.ee

Teade

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus müüb alates 7. novembrist 2022 avalikul enampakkumisel oksjonikeskkonnas <https://www.osta.ee/>:

1. Hoonestatud Kadaka kinnistut, Valistre külas, Põhja-Pärnumaa vallas (katastritunnus 18803:002:0017, registriosa nr 1473206, pindala 5390,0 m², sihtotstarve 100% elamumaa), alghinnaga 28 000 eurot;

2. Korteriomandit Tallinna mnt 2-28, Pärnu linnas (katastritunnus 62502:001:7410, registriosa nr 1902405, 2 tuba, üldpind 39,60 m²) alghinnaga 64 000 eurot.

Täpsem info oksjonikeskkonna kodulehel.

LUGEJAKIRI

Emakeel ausse!

HENN LAHESAARE
Pärnu-Jaagupi

Mõtlesin kaua, enne kui otsustasin kirja panna sadade või isegi tuhandete inimeste arvamuse. Eesti keel on meie emakeel. Eesti keelde on alati suhtunud armastuse ja austusega. Nüüd aga pursivad noored inglise keelt igal võimalikul juhul. On väga hea, kui eestlane valdab võõrkeelt. Samas peab olema ka piir, et võõrkeel, antud juhul inglise keel, ei muutuks esmaseks. Mõelge sellele kõik noored ja ka vanemad võõrkeelte fanaatikud. ●

Valla viiendal aastapäeval jagati tunnustusi

algus lk 1

Aasta sotsiaaltöö edendajaks 2022 nimetati **Riina Rullingo**.

Riina on alates 2002. aastast MTÜ Vändra Piirkonna Erivajadustega Inimeste Seltsi üks asutajatest, juhatusel liige ja eestvedaja. Seltsi tegevuse eesmärgiks on seista erivajadustega inimeste huvide eest ja oma tegevusega kaasa aidata võrdsete võimaluste loomisele. Ta tegutseb ka Pärnumaa Puuetega Inimeste Koja juhatusel liikmena ja on olnud erivajadustega inimeste vajaduste märkajaks ning edendajaks ka maakondlikul tasemel. Tema tugevuseks on leida lahendusi ja võimalusi ka väheste vahenditega. Oma loomult on ta alati edasipürgiv, hooliv ja toetav.

Lisaks on ta uuendusmeelne, usaldusväärne ja väga hinnatud koostööpartner omavalitsusele ja teistele teenuseosutajatele. Täna sel päeval juhib ta Vihtra Päevakeskust, mis pakub eluliselt olulisi teenuseid mitmekümnele inimesele. Ta on juhatajana olnud selle asutuse süda juba pikki aastaid.

Vallavalitsuse tänukirjaga tänati sellel aastal 35. tegevusaastat tähistavat Kaisma rahvatantsurühma „**Röömsameelsed**” ning nende juhendajat **Aiki Metsalut**.

Aktusel said sõna ka sõprusvaldade esindajad Poolast, Itaaliast, Lätist ja Leedust.

„*Praegusel ebakindlal ajal on sõprus omavalitsuste ja inimeste vahel ühiskonna üks kõrgemaid vourusi. See mitte ainult ei rikasta meid, vaid annab ka tuge.*” **Aivars Okmanis, Bauska vallavanem**

Rahvatantsurühm Röömsameelsed sai 35-aastaseks

„*Soovin teile ja kõigile teie koostööpartneritele palju edu, valla edasist arengut ja rahulolu kohaliku kogukonna heaks tööd tehes.*” **Waldemar Brzostek, Ostrow Mazowiezka vallavanem**

Kontsert-aktust ilmestatsid suurepärase etteastetega

Pärnu-Jaagupi Muusikakooli õpilased ja õpetajad.

Valla sünnipäevaõhtu jätkus Halinga Restoranis, kus tantsuks mängis ansambel „Onud” ja vahepause täitsid Pärnu-Jaagupi Spordikeskuse showtantsutrupi „Esperanza” tantsutüdrukud ning tuleshow.

Vallavalitsus ootab Valla Uhkuse aunimetuse kandidaate

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu 19.09.2018 määrusega nr 37 „Põhja-Pärnumaa valla tunnustamise kord” sätestati Põhja-Pärnumaa valla tunnustamise põhimõtted, tunnustusavalduste liigid ja kirjeldused. Üheks tunnustusavalduse liigiks on Valla Uhkuse aunimetuse määramine.

Valla Uhkuse aunimetust määratakse tunnustusena inimestele, kes on olnud elupäästjad,

puuetega inimeste abistajad, loomakaitsjad, maaelu edendajad, lihtsalt kuldsüdamed, elu- ja külasädemed või kes on ootamatutel eluhetkedel käitunud kangelaslikult. Valla Uhkuse aunimetuse kandidaate võivad esitada kõik füüsilised ja juriidilised isikud.

Vallavalitsus ootab ettepanekuid Valla Uhkuse aunimetuse määramiseks 15. det-

sembrini 2022. Ettepaneku võib saata digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressile vald@pparnumaa.ee või postiga aadressile Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus, Pärnu-Paide mnt 2, Vändra alev 87701.

Valla Uhkuse nimi kantakse valla aaramatusse, Valla Uhkusele antakse valla teenetemärk, tänukiri ja meene.

Vallavalitsus

Koduteenused Põhja-Pärnumaa vallas

ANNELI KALJUR
sotsiaalosakonna juhataja
anneli.kaljur@pparnumaa.ee

LEMBI UULIMAA
Vändra Alevi Sotsiaalmaja juhataja
lembi.uulimaa@pparnumaa.ee

2023. a on hooldusreformiga muutumas oluliselt üldhooldusteenuse rahastamine ning sellega kaasneb märkimisväärne mõju ka kodus elamist toetavatele teenustele, sh ka koduteenustele.

Hooldusreform loob eeldused lisaks ööpäevaringse üldhooldusteenuse kättesaadavaks muutmisele pakkuda suuremas mahus ka kodus elamist toetavaid teenuseid, et ennetada hooldusvajaduse süvenemist ja asutuspõhisele hoolduse saamist, samuti vähendada hoolduskoormust.

Ka Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus vaatab üle olemasolevad teenuste osutamise tingimused ja teeb vajadusel korrekture.

Täna sel hetkel on koduteenused vallas kättesaadavad kõigile elanikele alljärgnevatel tingimustel:

Teenuse saamise aluseks on kohaliku omavalitsuse sotsiaalametniku poolne abi- ja

hooldusvajaduse hindamine, millele järgneb vastavalt abivajadusele sobiva teenuse osutamise otsus. Täpsemad tingimused lepatakse kokku juba teenuse osutajaga- Põhja-Pärnumaa vallas Vändra Alevi Sotsiaalmajaga.

Koduteenus on isikule osutatav teenus, mis aitab harjumuspärase keskkonnas toime tulla ning tagab iseseisva ja turvalise toimetuleku kodus-tes tingimustes. Koduteenust osutatakse kõrvalabi vajavatele täisealistele isikutele, kes vastava teenuse puudumisel ei suudaks üksinda igapäevase eluga toime tulla.

Koduteenuse saamiseks tuleb esitada avaldus Põhja-Pärnumaa Vallavalitsusele. Koduteenust osutab lepingu alusel Vändra Alevi Sotsiaalmaja. Koduteenuse osutamine isikule on üldjuhul tasuta.

Koduteenuse tegevused:
(1) Vestlus kliendiga ja nõustamine.

(2) Abistamine toiduainete ja majapidamistarvetega varustamisel, sh tellimuste vastuvõtmine, kaupade ostmine ja koju toomine; toiduainete tuppa toomine; valmistoidu koju toomine toitlustuspunktist.
(3) Abistamine eluaseme korrastamisel, sh põrandate pühkimine ja pesemine, vaipade puhastamine; prügiämbri tühjendamine; tolmu pühkimine; pesu pesemise korraldamine.

(4) Abistamine kliendi pesemisel ja korrastamisel, vajadusel; pesemisvõimaluste korraldamine väljaspool kliendi kodu.

(5) Abistamine kütmisel, sh küttematerjali tuppa toomine; tuha välja viimine.

(6) Abistamine arstiabi korraldamisel, sh vajadusel arsti koju kutsumine; ravimite koju toomine ja abistamine ravimite manustamisel.

(7) Abistamine ühekordsetel asjaajamistel.

Koduteenuse maksumus
1) Koduteenuse pakett nr 1 sisaldab koduteenuse tegevusi 1 kord nädalas hinnaga **30 eurot** kuus.

2) Koduteenuse pakett nr 2 sisaldab koduteenuse tegevusi 2 korda nädalas hinnaga **35 eurot** kuus.

3) Koduteenuse pakett nr 3 sisaldab koduteenuse tegevusi 3 korda nädalas hinnaga **40 eurot** kuus.

4) toiduainete, sh sooja toidu ja ravimitega varustamise ühe korra hind **4 eurot**, millele lisandub väljaspool alevit kilomeetri hind (20 senti/km).

Teenuse taotlemiseks vajalikud kontaktandmed Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuses:

- Tiina Sinijärv (Pärnu-Jaagupi sotsiaaltöösotsiaalist), tel 5328 4626, tiina.sinijarv@pparnumaa.ee
- Krista Lindmäe (Tootsi sotsiaaltöösotsiaalist), tel 5376 1671, krista.lindmae@pparnumaa.ee
- Kersti Tilk (Vändra sotsiaaltöösotsiaalist), tel 5340 4411, kersti.tilk@pparnumaa.ee

2022. a konkursi „Kaunis Kodu“ tulemused

KERSTI TAMMIKSAAR
keskkonnaspetsialist

Hea korrakonkursi „Kaunis Kodu“ eesmärk on innustada omanikke heakorrastama ja haljastama oma kinnistuid, aidates seeläbi kaasa elukeskkonna puhtamaks ning kaunimaks muutmisele. Konkurs toimub neljas rühmas ja on suunatud elamutele tiheasustuses, maakodudele, korterelamutele, sotsiaal-, äri- ja tootmisobjektidele.

2022. a esitati konkursile erinevates rühmades 14 kandidaati. Hindamiskomisjon valis kandidaatide seast välja parimad:

I rühm – elamud tiheasustuses:

I koht – Vana tn 56, Vändra alev

II koht – Vana tn 15, Vändra alev

II rühm – maakodud:

I koht – Matsu-Jüri, Anelema küla

II koht – Kamariku, Arase küla

III koht – Kajussaare, Vihtra küla

III rühm – korterelamud:

Parim – Ülase tn 17, Pärnu-Jaagupi alev

IV rühm – sotsiaal-, äri- ja tootmisobjektid:

Parim – TTÜ Geoloogia Instituudi Särghaua õppekeskus, Kurgja küla

Vana tn 56, Vändra alev. Tiheasustuse rühma võitjaks valitud aed alevi keskel on väike kuid mahutab palju ja on liigirikas. Korras aed paisab silma juba tänavalt. Väikesele alale on oskuslikult paigutatud nii lilled, puud, pöösad kui ka väike tarbeaed. Lahkel perenaisel on pea iga taime kohta rääkida ka oma lugu.

Vana tn 15, Vändra alev. Aias on säilitatud ja väärtustatud võimalikult palju vana ja loodud juurde ka palju uut. Looduslähedane aed harmoneerub renoveeritud väärrika majaga.

Matsu-Jüri, Anelema küla. Maakodude rühma võitja koduaed üllatab kohe sissesõidul vana hoone vundamendile maitsekalt rajatud kiviktaimlaga. Suur aed on oskuslikult kujundatud ja peenrad ning muru erilise hoolega hooldatud. Pilku püüab ka vana kiviaed.

Kamariku, Arase küla. Maakodu väga paljude erinevate vormide ja värvidega aias. Palju oskuslikult ja maitsekalt rajatud istutusalasid milles on näha perenaise erilist suurt hoolt ja armastust. Teerajad ja valgustus harmoneeruvad nii aiakujunduse kui elamuga.

Kajussaare, Vihtra küla. Maakodu kus on palju rohelist ja avarust. Võimalikult palju on säilitatud vanu ja vääriskaid puud. Korras hooned sulanduvad ümbritsevasse keskkonda. Oskuslikult planeeritud ala pakub erilisi ja kauneid vaateid.

Vana tn 56 – elamud tiheasustuses I koht

Matsu-Jüri – maakodud I koht

Ülase tn 17 Pärnu-Jaagupi alev – parim kortermaja

Särghaua õppekeskus parim sotsiaal-, äri- ja tootmisobjekt

Vana tn 15 – elamud tiheasustuses II koht

Kamariku – maakodud II koht

Kajussaare talu – maakodud III koht

Pilgupüüdjaiks talu nimega bussipeatus, piimapukk ja rohealal eksponeeritud vana linttraktor T-74.

Ülase tn 17 KÜ, Pärnu-Jaagupi alev. Renoveeritud kortermaja suur õueala hoolikalt korrastatud. Säilitatud vanu puud. Maja taga grillinurk ja laste mänguplats, ruumi tegevusteks jagub kõigile majaanikele.

TTÜ Geoloogia Instituudi Särghaua õppekeskus, Kurgja küla. Siin Pärnu jõe kaldal kohtuvad uus ja vana. Õppekeskus on rajatud Särghaua põlistalu südamesse. Endise talu elumaja asemele on ehitatud samasuguse põhiplaaniga moodne õppekeskuse peahoone. Ajaloolisest taluhoonetest on renoveeritud endine karjalaut-meierei, kiviait ning palkmajadest riideait ja viljaait-kuivati. Õppekeskuse ümbrus on avar ja hästi hooldatud ning pakub imelisi vaateid kõigile külastajale.

Suur rõõm oli näha, et meie vallas on rohkesti neid, kes

väga suure osa oma ajast ja hoolet pühendavad kodu-ümbrusele ja -aiale, püüdes sellega luua rõõmu nii oma perele, naabritele kui ka kogukonnale. Täname kõiki konkursil osalejaid ja aitäh, et lubasite oma kodu külastada. Suured tänud ka märkajale, kes meile kandidaate esitasid.

Iga rühma võitja esitatakse tema nõusolekul järgmisel aastal Pärnu maakonna Kauni Kodu konkursile.

Ettepanekuid Kauni Kodu konkursile sobivate objektide kohta võib esitada iga isik ja uusi kandidaate 2023. a konkursile võib esitada juba täna, ootame neid kuni 20. maini 2023. a valla e-posti aadressile: vald@pparnumaa.ee. Meie vallas on palju kauneid kodusid, palun aidake meil need üles leida. Kui te ise pole nii julge, et enda kaunist aeda konkursile esitada, siis tunnustage tublisid naabreid ja teisi kogukonnaliikmeid, kes näevad vaeva ja on tunnustust väärt. Märkame ja tunnustame! ●

Õpetajate päeval tunnustati parimaid

TIIA KALLASTU
haridusspetsialist

"Hea haridus on kõige tugevam relv, mida saab kasutada maailma muutmiseks."
Nelson Mandela

5 oktoobril kogunesid haridusinimesed Vändra

Kultuuri-majja, et ühiselt nautida õpetajate päeva tänuüritust. Vastavalt valla haridusvaldkonna tunnustamise statuudile anti välja seitse tunnustust.

Hariduse sõber 2022 – Pärnu-Jaagupi lasteaed Pesamuna hoolekogu

Need inimesed on võtnud oma südameasjaks panustada lasteaia arengusse. Koos on peetud asjalikke koosolekuid ja tuliseid vaidlusi selleks, et lasteaia toimiks igakülgne areng. Nende initsiatiivil said teoks kolme erineva maja talgupäevad, mille käigus uuendati spordiala, vahetati välja erinevaid atraksioone, ehitati uusi ja renoveeriti vanu. Lisaks võeti ette lausa suurejooneliselt Lastekaitsepäeval suur heategevusürituse korraldamine spordikeskuses, kus laste esinemistele lisaks oli terve öhtu täis erinevaid üllatusi ning tegevusi kogu perele. Ürituse käigus kogutud summade eest sai lasteaed erinevaid atraksioone ja lisavõimalusi oma õpikeskkonna parendamiseks. See on suure südamega tehtud HEA TEGU ja väärib kindlasti esiletõstmist.

Aasta huvihariduse õpetaja 2022 – Vändra Muusikaja Kunstikooli lauluõpetaja Maarja Koppelmann

Maarja korraldatud on märkimisväärne hulk põnevaid ettevõtmisi. Ta õpetab ja arendab nii enda kui ka teiste erialade õpilasi läbi mitmekülgsete projektide, teeb ettepanekuid kolleegidele koostööks ja õpilaste kaasamiseks erinevatel esinemistel. Piirangute ajal mõtles välja, filmis ja avaldas õpilaste vanematele ja kõikidele huvilistele vaatamiseks vahvaid telesaate stiilis kontserte. Maarja kaasabil valmis Põhja-Pärnumaa valla noortele mõeldud podcasti tunnusmuusika. Ta suunab ja aitab salvestada ning avaldab õpilaste loomingut. Kõik eelnev ja samuti tema väga hea inglise keele oskus ning võimekus orienteeruda digimaailmas, on aidanud koolil ja seeläbi ka õpilastel väga palju areneda!

Aasta kooliõpetaja 2022 – Vändra Gümnaasiumi inglise keele õpetaja Ülle Tomingas

Õpetaja Ülle käe alt on läbi käinud väga palju õpilasi ning nende õpilaste inglise keele tase on tänu suurepärasele õpetamisele hea ning väga hea. Kevadel kooli lõpetanud õpilaste seast sai C2 taseme kaks õpilast 12-st.

Hariduse sõber 2022 – Pärnu-Jaagupi lasteaed Pesamuna hoolekogu

Aasta huvihariduse õpetaja 2022 – Maarja Koppelmann

Aasta kooliõpetaja 2022 – Vändra Gümnaasiumi inglise keele õpetaja Ülle Tomingas

Aasta lasteaiaõpetaja 2022 – Vändra lasteaia õpetaja Viive Jakimainen

Aasta klassijuhataja 2022 – Pärnu-Jaagupi Põhikooli õpetaja Signe Sume

Aasta noorõpetaja 2022 – Vändra Gümnaasiumi klassiõpetaja Silvia Kangert

Aasta hariduse tegu 2022 – Vändra Gümnaasiumi KiVa Tiim

Fotod: Eike Meresmaa

Inglise keele riieksami tulemused olid kõik üle 80%. Õpetaja teeb oma tööd südamega ning seda teinud juba aastakümneid (täpsemalt 40) ning indu ja tahtmist on tal siiani. Samuti on tema tunnid väga kaasajased, mitte sellised nagu need olid 40 aastat tagasi.

Aasta lasteaiaõpetaja 2022 – Vändra lasteaia õpetaja Viive Jakimainen

Viive Jakimainen on 42 aastase kogemuste pagasiga, kunstihingega loominguline lasteaiaõpetaja, kes märkab ja toetab igit last ning loob turvalise keskkonna iga lapse arenguks. Tema õppetegevused on mitmekesised ja loomingulised, kus tegevused vahelduvad käemängude, liisusalmide ja lauludega. Ta peab väga oluliseks pakkuda

igale lapsele eduelamust ning täiskasvanu tuge. Tema rollid jutuvestjana või kunstilise juhina ühisüritustel on inspireerivad ja kaasakiskuvad. Tema loomingut, lasteaiaaasta tunnuslaulu, on hoitud elus läbi aastakümnete. peab väga oluliseks laste loovmängu- oskust ja õiget kõnet. Õpetaja kaasab lapsi uudsetesse ja põnevatesse tegevustesse ning planeerib tegevusi paindlikult, et kõik tunneksid rõõmu.

Aasta hariduse tegu 2022 – Vändra Gümnaasiumi KiVa Tiim koosseisus: tiimi juht – Eelika Rand, liikmed – Angeelika Mägisalu, Maire Küttim, Reilika Kivisild, Silvia Kangert

Selle meeskonna eestvedamisel on alates 2017. aastast rakendatud koolis KiVa Kiu-

samisvastast programmi. Tiimi tegevuse tulemusena on paranevad kooli õhkkond, tõusnud on õpilaste teadlikkus ja konfliktide lahendamise oskused. Ollakse sõbralikumad, empaatilisemad oma koolikaaslaste vastu. Koolile on omistatud kõrgtasememärgis programmi rakendamise eest. KiVa programm on toonud koolile tuntuks ja kujundanud positiivset mainet. KiVa tiim on jaganud oma kogemusi maakonnas ja ka vabariigis laiemalt. Kooliellu on lisandunud uusi traditsioone, tiim korraldab erinevaid kisuenetusüritusi sh Roosa T-särgi päev, pannkoogipäev, filmiõhtu jt. Tiimi järjepidev tegevus toetab kooli tervikuna ning läbi selle ka kogukonda laiemalt.

Aasta klassijuhataja 2022 – Pärnu-Jaagupi Põhikooli õpetaja Signe Sume

Õpetaja on klassijuhataja kahele klassile korraga, sel õppeaastal 2. klass ja 5. klass. Ta on sooja ja suure südamega õpetaja, kes ei suutnud loobuda oma klassist ja võttis vastutuse juhataja kahte klassi korraga. Klassidel on oma kindlad reeglid ja õpilased austavad oma klassijuhatajat. Koos võetakse ette õppekäike, piknikke, klassiõhtuid ja teisi toredaid üritusi, millel on ka alati õpetuslik iva Lastevanematega suhtlemine on pidev ja lapsevanemad on informeeritud laste tegemistest koolis.

Aasta noorõpetaja 2022 – Vändra Gümnaasiumi klassiõpetaja Silvia Kangert

Ta teeb oma tööd südamega. Võtab osa igasugusest koolisest ja -välisest tegevusest ning kaasab sinna ka oma kolleege. Rakendab oma tundides kaasaegseid õppemeetodeid ning laseb lastel tunni jooksul piisavalt liikuda – nii nagu olema peaks. Aitab korraldada suuremaid üritusi ning leiab probleemidele kiiresti lahendusi. Lapsevanemad saavad olla kindlad, et neile ei jää saatmata ükski oluline infokild. Aitab alati ja on olemas, märkab ja toetab nii õpilasi kui ka kolleege.

Lisaks eelpool loetletud tunnustuse saajatele andis vallavalitsus tänukirjad pikaajalise ja pühendunud töö eest, panuse eest haridusasutuse arengusse ja erinevate ajagade projektide läbiviimise eest.

Valla kingituseks kõikidele haridustöötajatele oli seekord Rahvusooper Estonia solistide, Janne Ševtšenko ja Rene' Soomi, meeleolukas etteaste. Klaveril saatis soliste Tarmo Eespere.

Õnne saladus ei peitu moona koguses, mis kellelgi on, vaid pigem sõltumatuses sellest. Võimes kõigest lahti lasta ja ometi olla rõõmus. Õnne ei ole võimalik saada kingiks, ta on hinge seisund.

Korraldajad loodavad väga, et tänuüritus pakkus osalejatele rõõmu ja tegi kõiki õpetajaid natukene õnnelikumaks! ●

Oktoobrikuu Vändra Gümnaasiumis

KAIRI RIKKER

Vändra Gümnaasium
Kogukonna- ja
kultuurijuht

Siin artiklis on
vaid mõned
meie kooli
oktoobrikuu
sündmused.
Igapäevaselt kajastame
oma tegemisi ja fotosid
hetkedest Vändra
Gümnaasiumi kodulehel
ning meie kooli
Facebooki lehel.

5. oktoobril tähistatakse õpetajate päeva. Nii ka Vändra Gümnaasiumis, kus traditsiooniliselt andsid sel päeval tunde 12. klassi õpilased. Kõige keerulisem oli noortel pedagoogidel ilmselt hakkama saada väga valla-tusi täis ja lobisemishimuliste õpetajatega, kes õpilastena koolipäevas tegutsesid. Küll tahtsid need õpilased tunnis kaasa tegemise asemel telefonis mängida või muusikat kuulata, maadelda, joonistamiseks antud paberist lennukeid voltida, palli mängimise asemel lae alla ronida. Kehalise kasvatuse tunnist vabastuse saamiseks esitasid nad hulgaliselt kirjalikke tõendeid, vahetun-nid möödusid tantsides ja kooliõel tuli eriti tegusaid ka plaasterdada. Õpetajate klassi koolipäeva lõpetas

Teine rida vasakult Laura Västriku, Laura Kuusk, Alondra Lääniste, Markus Pärnsein, Rando Kullamaa, Lisette Luik ja Maarja Grupmann. Esimene rida vasakult Andra Ailjama, Mariandra Rõõmusaar, Karolin Oole, Grete Guljajev ja Kerol Järve. Pildil puudu Janne Reinsalu ja Elis Kraiss

vahva üllatusamps ja kõrre-jook. Aitäh 12. klass, meie vapper klassijuhataja Birgit ja õpetaja Maris Roost... oli väga lahe koolipäev!

Õpetaja päeva pärastlõun-al toimus Põhja-Pärnumaa valla haridustöötajate tänu-õhtu Vändra Kultuurimajas. Pikaajalise pühendunud töö

eest Vändra Gümnaasiumis tunnustati: eesti keele ja kirjanduse õpetaja Anne Vaher (47 aastat), õpetaja Riina Kuusk (40 aastat) ja

klassiõpetaja Ave Naano (30 aastat). Tunnustuse pälvis koolikokk Maire Reinberg, kes on töötanud Vändra Gümnaasiumis 30 aastat. Valla Aasta noorõpetaja tiitli pälvis Silvia Kangert ja Aasta kooliõpetaja tiitli Ülle Tomingas. Meie muusika-õpetaja Kalli Rõõmusaaret tunnustati tööjuubeli puhul Pärnjõe Koolis. Valla esindajad õnnitlesid ka Pärnumaa Aasta klassiõpetaja tunnustuse pälvinud õpetaja Riina Kirkmanni. „Aasta Hariduse Tegu 2022“ tiitliga pärjati kooli KiVa Tiimi (Eelika Rand, Angeelika Mägisalu, Maire Küttim, Reilika Kivisild ja Silvia Kangert).

Kolmapäeval, 12. oktoobril, toimus koolis lastevanemate üldkoosolek. Peale koosolekut said lapsevanemad võimaluse osaleda Kriste Talvingu koolitusel „Kuidas lapsevanemana toetada oma lapse õppimist ja arengut.“ Ühe mõttena kõlas „Selle asemel, et küsida, kuidas ma oma last motiveerida saan, küsi parem, kuidas ma saan luua keskkonna, milles minu laps end ise motiveerima hakkaks.“ Vändra Gümnaasiumi kodulehel ja Facebooki lehel on koolituse slaidikava ja lingid/ viited koolitajale. Lastevanemate poolne tagasiside koolitusele on olnud väga positiivne ja loodame koolis ka edaspidi korraldada

põnevaid ning õpetlikke kohtumisi spetsialistidega.

Meie 9.a ja 9.b klassi ning 10. klassi õpilased said osa Pärnu Haigla kiirabiosakonna koolitusest „Sinu käed päästavad elu.“ Koolituse eesmärk oli jagada praktilisi õpetusi millal kutsuda kiirabi, kuidas teha esmast elustamist ja õpetada taaselustamisvõtteid. Õpilased said kuuldu mannekeenil kohe praktiliselt ka läbi proovida.

Juured algavad teie seest ehk JATS on Vändra Gümnaasiumi õpilasesindus. Hetkeseisuga kuulub sinna 14 õpilast ning JATSi presidendiks valiti Alondra Lääniste ja asepresident Laura Kuusk. On siiras heameel, et meie õpilasesinduse liikmed on nii tegusad, optimistlikud ning julgete ideedega noored, kes tegelevad aktiivselt koolielu põnevamaks muutmise-ga. Ajalehe ilmumise hetkeks on juba ära toimunud koostöös Vändra Kultuurimajaga korraldatud Halloweeni disko ning õuduste tuba. Väga menuka ja populaarse ürituse „Playbox“ korraldamine aga alles käib ning 18. novembril kell 18.00 olete oodatud Vändra Kultuurimajja, et osa saada ühest tõeliselt vahvast ja üllatusi täis õhtust. Õpilasesinduse tegemisi saate jälgida Facebookis (Vändra Gümnaasiumi õpilasesindus) ja kooli kodulehel. ●

Ettevõtlusnädal Vändra Gümnaasiumis

Vändra Gümnaasiumis toimusid üle-eestilise ettevõtlusnädala (3. – 7. oktoober) raames järgmised üritused:

1. 3. oktoobril toimus Pärnumaa noorte inspiratsioonipäev koostöös Pärnumaa Arenduskeskusega Vändra Kultuurimajas. Inspiratsioonipäev oli suunatud 7.-12. klasside õpilastele ning keskendus vaimsele tervisele.

2. 5.-6. oktoobril toimus Vändra Gümnaasiumi õpetajate poolt koostatud I-II

kooliastme majandusvikto-riin veebis.

3. 6. oktoobril külastasid meid Eesti Rahvusrhiiv, tutvustasid 1.-6. klasside õpilastele Vändra Gümnaasiumi ajalugu ning meisterdasid nendega koos ümbrikuid, millele tegid peale ka pitsati.

4. Terve nädala jooksul toimus ka kooli sisene inspireerimine, mille raames tutvustasid 7. klassi õpilased 5.-8. klassidele oma tehtud minifirmasid. ●

Pärnu- ja Raplamaa Ettevõtlike Koolide edulugude tunnustamine

18. oktoobril toimus Vändra Gümnaasiumis üle-eestiline Pärnu- ja Raplamaa Ettevõtlike Koolide edulugude tunnustamine. Vändra Gümnaasiumist esitati konkursile kaks edulugu, millest üks sai Pärnumaa kolme parima eduloo hulka ning ka teine edulugu sai tunnustuse.

Kolme parima eduloo hulka sai Vändra Gümnaasiumi projekt „Ürdiaed kooliaeda!“.

Projekti käigus rajati Vändra Gümnaasiumi kooliaeda kaasaegne ürdiaed. Ürdiaed on kingitus 1. ja 5. klassi õpilaste poolt Vändra Gümnaasiumile, mis sai sel

aastal 100 aastaseks. Ürdiaeda saab kasutada õppetöös-praktiseeritakse seemnete külvamist ja taimede istutamist, aeda kasutatakse taimede õppimisel ning saadusi ürdisoolade valmistamisel. Õpiti palju-arendati meeskonnatööd ja planeerimisioskusi, suurendati

keskkonnaalaseid teadmisi ning kaasati õpilasi üheskoos kaasa mõtlema tervisliku tootumise teemal.

Eduloo eestvedajateks olid õpetajad Riina Kirkmann, Kadi Aruste, Angeelika Mägisalu, Hille Arumäe, Ester Vahter. ●

Tunnustati projekti „Vändra Gümnaasiumi taarakastid“

Vändra Gümnaasiumi 10. klassi noored märkasid, et nende koolis on taara ja tavaprügi segamini. Sealt arenes idee teha koolile taarakastid. Ideest liiguti edasi teostuseni ning õppetöös raames valmistati taarakastid.

Taara kogutakse kokku, viiakse ära ja saadud raha annetakse loomade varjupaigale. Töö käigus õpiti klasi-na suhtlema ja kasutama erinevates tundides saadud teadmisi. Kogeti, et heategusid on võimalik teha ka lihtsate muudatuste ellutoomise abil.

Eduloo eestvedajateks olid õpilane Henri Pari ja õpetaja Reilika Kivisild. ●

SAAME TUTTAVAKS

Vallavalitsuse sotsiaalosakonnas alustas tööd lastekaitse spetsialist Leila Markelov, kelle peamised tööülesanded on erivajadustega laste, asendushoolduse ja eestkostete temaatikaga tegelemine.

Elan Põhja-Pärnumaa vallas Libatses üle 20 aasta. Olen töötanud aastaid erivajadusega laste tugijärgi ja viimased aastad Pärnu-Jaagupi lasteaias Pesamuna. Hetkel õpin Tartu Ülikooli Pärnu kolledži teisel kursusel sotsiaaltöö ja rehabilitatsiooni korraldust. Olen valinud antud eriala kuna soovin töötada erivajadusega lastega. Leian, et erivajadusega lastele tuleb tagada võrdväärsed õigused ja võimalused. Seetõttu soovin mõista lapsi ja peresid ning anda oma panus nende toetamiseks. Enda kõige olulisemaks motivaatoriks selles ametis pean tõelist tahet töötada antud valdkonnas.

Oman ka isiklikku kogemust erivajadustega lapsevanemana, mistõttu tean kui vajalik on õigeaegne abi ja toetus.

Praegusel ametikohal pean tähtsaks teha koostööd erinevatel tasanditel. Usun, et kui me koos kasutame oma teadmisi ja oskusi, jõuame soovitud tulemuseni. Meie ühine eesmärk on pakkuda erivajadustega lastele nende arenguks vajalikud tingimused ja võimalused. ●

Olen **Küllil Lumi**, alates augustist Pärnu-Jaagupi Lasteaed Pesamuna direktor. Omandasin kõrghariduse Tallinna Pedagoogilises Ülikoolis inglise ja saksa keele õpetaja erialal ning töötasin 25 aastat Vändras õpetajana. Juhtimiskogemuse sain Vändra Gümnaasiumis õppetoolijuhina ja Libatse ja Vahenurme Lasteaed-alkkoolides direktorina.

Kuulun haridusplatvormi „MÖTE“ juhtgruppi, kus meil on eesmärgiks tõsta ühiskonna teadlikkust tänapäevastest haridusuuringutest, -innovatsioonist, toimivatest Eesti ja muu maailma praktikatest. Eesmärk on kutsuda üles laiemale arutelule ja aidata kaasa suuremale teadlikkusele hariduses. Usun, et läbimõeldud uuendused haridusmaastikul on vajalikud ning „maailmaparandajana“ unistan põhimõtelistest muudatustest erinevatel tasanditel alates lasteaiast ja lõpetades ülikoolidega.

Pean oma tugevateks külgedeks keskendumist arengule ja lahenduste otsimisele ning leidmisele, tugevat empaatiatunnet, rahulikkust, diplomaatiat, vastutustunnet ning loovat lähenemist. Ma pean lugu inimestest ja olen veendunud, et inimesi toetades ja innustades ja nende arenguvõimesse uskudes on võimalik saavutada vajalikud muutused.

Angela Lõhmus, Vändra Lasteaia direktor

Omandasin majanduslase kõrghariduse Tartu Ülikooli Pärnu kolledžis ning olen lõpetanud Rakvere Pedagoogikakooli sotsiaalpedagoogi erialal. Eelnevalt olen pikka aega töötanud kaubanduses. Seejärel suundusin Türi Lasteaia majandusjuhi ametikohale, kus mul õnnestus läbi viia mitmeid hankide, mille tulemusel saime oluliselt parendada töö- ja õpikeskkonda. Sellele järgnevalt ootasid mind põnevad väljakutsed ja uued kogemused sotsiaalkaitseministri nõunikuna. Peale nõuniku ametikoha tähtaja lõppemist kutsuti mind tagasi Türi, siis juba lasteaia direktori ametikohale. Uute ülesannete täitmisest lähtuvalt täiendasin oma teadmisi Tartu Ülikooli 320 tunnise eelkoolipedagoogika kursusel. Koos Türi Lasteaia 90-liikmelise

Koostöös on vaja leida meetodeid ja tehnikaid, et suudaks jätkuvalt või uuesti sārada ja vajadusel vana rutini lõhkuda ning luua koos uusi mõtte ja käitumismustreid. Keeruliste otsuste tegemisel suudan hoida fookuses meie peamist eesmärki – laste heaolu ja parima arengukeskkonna loomist ja hoidmist.

Juhina tahan olla kõikide osapoolte jaoks olemas pakkudes välja lahendusi, olemata seejuures kellegi poolt või vastu. Ma olen õnnelik, et mulle on usaldatud võimalus areneda koos oma meeskonnaga, kuhu soovin, et kuulusid ka meie majade lapsevanemad. Soovin veelgi enam leida üles ja välja tuua meie lasteaia eripära olla tervistendendav nii füüsilise kui vaimse tervise tagamisel. Ootan põnevusega meie lasteaia uusi arenguid. ●

Foto: Merle Rüütel

meeskonnaga õnnestus meil parendada õppe- ja kasvukeskkonda ning mitmekesistada õppetegevusi, suurt tuge selleks saime erinevatest toetustest ning projektidest. Täna seaks olen naasnud oma koduvalda ning liitunud Vändra Lasteaia imelise meeskonnaga, kellega koos minna vastu järgmistele põnevatele väljakutsetele. ●

Tutvumine Hispaania koolieluga vulkaanilinnas Olotis

LAURA TAMM
õpetaja

3.-7. oktoober osalesid Pärnu-Jaagupi Põhikooli õppealajuhataja Meeli Tasane ja õpetaja Laura Tamm Erasmus+ programmi C.R.I.S.I.S kohtumisel Hispaanias, Oloti linnas. Projektist võtavad osa koolid Eestist, Leedust, Tšehhist, Türgist, Rumeeniast ja Hispaaniast. Vastuvõttev kool kandis nime Escola Pia Olot ning see kuulub ülemaailmsesse pika ajalooga koolide võrgustikku. Küllastati Barcelona Escola Piat, seal asub koolide Kataloonia regiooni peakontor. Ajaloo kohta saadi teada, et kooli asutajaks oli Katoliku preester, kes soovis luua kooli kõigile lastele, et ka vaeste perede lastel oleks võimalik haridust omandada. Iga Escola Pia on katoliku kool, aga oodatud on kõik õpilased, usust ja rahvusest sõltumata. Barcelona Escola Pias õpib õpilasi 55 erinevast rahvusest. Peale Barcelona kooliga tutvumist sõideti Oloti linna.

Oloti linnas tutvustasid kooliõpilased oma kooli, esinesid laulude ja traditsioonilise tantsuga ning viisid väliskülalised linna, ekskursioonile. Õpitoa teemaks oli barjääride ületamine kaasamise läbi. Õpiti kaardistama murekohti enda koolis ning nägema, kuidas saaks takistusest võimalus. Koolitunde küllastades nähti, kuidas töötab kooli metoodika nimega SUMMEM, mis tähendab erinevate õppeainete integreeritud õppimist. Õppeprotsessi käivitajaks ja keskpunktiks on õpilaste püstitatud uurimisküsimus, millele üheskoos õpetajatega vastust otsitakse ja peale seda vastus ka mingil viisil tervikteosena salvestatakse, külaskäigu ajal loodi parajasti lühifilmi, mis

Fotod: Meeli Tasane

vastas küsimusele „Miks Hispaania lapsed magavad, kui Jaapanis on kell 9 ja Jaapani lapsed on koolitunnis?“ ning uuriti, miks on Kuu kurb, aga ei oska nutta. Koolipäev kestis õpilastel 8.30-13.00, vahepeal oli 2 tundi lõunapausi ja seejärel jätkusid tunnid 15.00-17.00. Väga oluline oli ka tunniväline tegevus, kusjuures paljud huviringide läbiviijad olid vabatahtlikud ja tegid tööd tasuta-

mata. Koolis käisid õpilased vanuses 3-17, 3-5 aastased eelkoolis ja alates 5 aastased päris koolis.

Lisaks koolile oli võimalus tutvuda ka mõne Barcelona ja Oloti linna vaatamisväärsusega. Küllastati Sagrada Familiat ning Oloti lähedal asuva vulkaani sisemust, pöökpuu metsa ja Santa Pau kindlust.

Järgmine kohtumine toimub märtsikuus Leedus. ●

“U-TUBE” – TEMUFI noortelavastus sotsiaalmeediast

Autor ja lavastaja PEEP MAASIK
Kunstnik JAN-ERIK SARV
Koreograaf TANEL TING (Kuressaare Teater)
Helilooja MARTIN AULIS
Videokunstnik KEVIN KOHJUS
Valguskujundaja PEEP MAASIK

Osades
AMANDA HERMIINE KÜNNAPAS (külastine)
KAAREL TARGO (Must Kast)

“Kelleks tahad sa saada, kui suureks kasvad?” küsis Friedebert Tuglas väikeselt Illimarilt. “Influenceriks!”

21. sajandi noorte ihaldatuim töökoht. Aga millega siis tegeleb influencer ehk suunamudija? See on unistuste amet, mis ühendab endas üheaegselt režissööri, operaatori, valgustaja, turundus- ja müügijuhi, dramaturgi ja loomulikult ka peaosatähti ülesanded – kõike seda vastavalt isenda oskustele ja vajadustele. Noortelavastus “U-TUBE” räägib loo ühest teismelisest neiust, kes unistab samuti influenceriks saamisest. Mikrokuulsuse omandamisest. Mis selle kõigega aga kaasneb? Mõistagi tuntuus, raha, glamuur, tasuta riided ja vitamiinijoogid, kuid pealtnäha lillise elu telgitagustes mälevad ka küberkiusamine,

internetipedofiilia, probleemid igapäevasuhtluses ja depressioon. Lavastus heidab pilgu nendele probleemidele, lähtudes suurte ideedega neiu küsimusest “Kelleks tahan ma saada, kui suureks kasvan?”

Porgand Sulle, kartul mulle

TEELE VESPERE
Lääne päästkeskuse
ennetusbüroo
ennetuspartner

Viimasel ajal on meedias palju juttu olnud kriisisituatsioonis toimetulekust. Siiani on inimesed üsna ükskõiksest suhtunud Päästemeeti soovitusesse ega ole üles näidanud initsiatiivi oma kriisiks valmisolekut tõsta. Kui saad info, et keegi tahab su koju öösel sisse murda, siis hakkad ju kohe tegutsema, mitte ei jää ootama ega lootma, et seda ei juhtu. Ka kriisiks tuleks valmistuda kohe.

Kriisiolukord tuleb enamasti ootamatult – sügistorm, järsk temperatuurimuutus, rohke lumesadu, üleujutus on vaid mõned olukorrad, mis me igapäevast turvalist elu-olu võivad sassi lüüa. Nii juhtus näiteks 2019. a sügistormi ajal, kui Lääne- ja Lõuna-Eestis möllanud maru tõttu jäi terve Võru linn elektrita ja katkes ka veevarustus Seepärast tasuks

läbi mõelda oma pere seisukohalt tähtsaim – kas Sinu kodu on kriisiolukorras valmis?

Kui riik ja kohalik omavalitsus keskenduvad raskel hetkel elutähtsate teenuste, nagu toasooja, elektri, vee ja kanalisatsiooni võimekuse tagamisele, siis tavakodanikuna tuleb meil hoolitseda enda ja oma lähedaste toimepidevuse eest. Piisava ettevalmistusega hakkama saada nädala jagu, mis annab võimaluse riigil tegelda hetkeolukorrasst lähtuvalt teemadega, mis mõjutavad suuremat hulka inimesi. Mida tugevam on üksikisik, seda tugevam on riik!

Mida siis ikkagi on vaja, et seitse päeva iseseisvalt toime tulla? Olulisemad on loomulikult toit, vesi ja ravimid. Lähtuvalt pere suuruselt võiks kodus olemas olla vähemalt nädala jagu pikaajalise säilivusajaga toiduvarusid, toidu soojendamiseks matkapliit või priimus, piisavas koguses vett (ööpäeva kohta 3 liitrit/inimene) ning esmaabivahendite komplekt, mis sisaldab ka regulaarselt tarvitavad ravimeid.

Esmavajaduste kõrval hakkame meie kliimavõõruses üsna ruttu tundma puudust toasoojast ja valgusallikatest. Selleks tuleks kodus läbi mõelda kütmise alternatiivsed võimalused – elektriga töötava küttesüsteemi kõrval oleks lahenduseks tahkekütteil või muul kütusel töötav kütte-

seade. Valgusallikatest ohutuimad on töökorras tasku- ja pealambid, kuid küünlad koos tikkudega on olemas pea igas kodus. Viimaste puhul tuleb lihtsalt jälgida kasutusohutust. Õuetingimustes on heaks valikuks (tormi)laternad ja solarvalgustid. Võimaluse korral võiks majapidamisse muretseda generaatori, mis pikema elektrikatkestuse puhul aitab hoida valguse toas ning sooja saamiseks võimaldab sisse lülitada elektriradiaatori või soojuspumba. Kui katlamajad suudavad tagada soojust kortermajani, siis probleemiks saab selle jõudmine igasse korterisse. Lahenduseks on soojasõlme lihtne ümberehitus, mille tulemusel saaks seda elektrikatkestuse korral töös hoida generaatoriga.

Lisaks eelnevale on oluline olla kursis teadaannete ja uudistega ning käituda vastavalt juhistele. Siinkohal on abiks patareitoitel raadio. Selleks et telefon püsiks võimalikult kaua töös, tasub kodus hoida alati täis laetud akupanku.

Rakendades eelnevaid nõuandeid, võib kindlalt öelda, et valmisolek hädaolukorras on olemas. Ja kui Sinul on kindel olla, siis miks mitte aidata ka oma ligimest – porgand Sulle, kartul mulle. Koostöös peitub jõud!

Leheküljelt leiata täpsustatud nimekirja kodustest varudest. Teeme nii, et Sinu kodu on Sinu kindlus ka kriisi ajal! ●

Kriisiolukorra koduste varude meespea

Ole valmis nädal aega iseseisvalt toime tulema.

Joogivesi

- ☐ 2 liitrit inimese kohta ööpäevas, lisaks 1 liiter inimese kohta ööpäevas toidu valmistamiseks

Toit

Pool varudest ei tohiks vajada valmistamist

- ☐ Konservid
- ☐ Pakisupid
- ☐ Kuivikud
- ☐ Päklid, kuivatatud puuviljad
- ☐ Küpsised, maiustused, müslibatoonid, mesi
- ☐ Vajadusel beebitoit

Esmaabivahendid

- ☐ Esmaabivahendite komplekt

Hügieenitarbed

- ☐ Seep
- ☐ Desinfitseerimisvahend
- ☐ Tualettpaper
- ☐ Pabersalvrätid
- ☐ Niisked puhastuslapid
- ☐ Suured prügikotid (50 l)

Valgusallikad

- ☐ Taskulamp ja varupatareid / päikeseptareid või dūnamoga töötav taskulamp
- ☐ Patareitoitel lamp või latern ja varupatareid / petrooleumilamp koos lambiõliga
- ☐ Tormilatern
- ☐ Küünlad
- ☐ Tikud

Raadio

- ☐ Patareitoitel raadio ja patareid mitmeks kasutuskorras / päikeseptareid või dūnamoga raadio

Tööriistad

- ☐ Nuga
- ☐ Käärid
- ☐ Kleeplint
- ☐ Kile

Söögiriistad

- ☐ Ühekordsed toidunõud
- ☐ Konservivajaja

Ravimid

- ☐ Retseptiravimid
- ☐ Valuvaigistid
- ☐ Palavikualandajad
- ☐ Allergiavastased ravimid
- ☐ Seedehäirete ravimid
- ☐ Põletusvastane vahend
- ☐ Külmetusvastased ravimid

Küttematerjal

- ☐ Vedelkütus
- ☐ Gaas
- ☐ Küttepuid

Akupank

- ☐ Akupank mobiilsete seadmete laadimiseks

Muu vajalik

- ☐ Sularaha pere vajaduste katmiseks ühe nädala jooksul
- ☐ Mask hingamisteede kaitseks (näiteks tolumask)
- ☐ Tulekustuti ja -tekk
- ☐ Autokütus
- ☐ Vajadusel lemmikloomatoit

PÄASTEAMET

**PAASTEAMET.EE
KRIIS.EE**

Et kriisivarust oleks ikka ainult abi

MARE ODER
mürgistusteabekeskus

Areval ajal on paljud meist väga mõistlikult varunud kriisivarusid: toitu, ravimeid, kemikaale, patareisid jpm. Lastega peredes ja ka vanavanematel tasub läbi mõelda, kuidas neid hoiustada, et hädavajalikust ei saaks oht omaette.

Eestis juhtub igal aastal üle 5000 mürgistusõnnetuse, mis jõuavad tervishoiutöötajateni. Kuigi kodu peaks olema meie kindlus, juhtub 90% mürgistusõnnetustest just seal. Sageli satuvad õnnetustesse väikelapsed, kes õpivad maailma tundma muuhulgas maitsmise kaudu. Keskmisest rohkem

juhtub õnnetusi ka eakatega. Enamus mürgistusi on aga tüüpilist laadi ning neid teades on õnnetusi lihtne ennetada.

Ravimid olgu ravimikapis

Suur osa mürgistusõnnetusi juhtub ravimitega. Põhjuseks vale ravimi võtmine või ravimi ülevõtte manustamine. Ohutuse tagamiseks on ravimeid kasulik hoida ainult täiskasvanutele kättesaadavas kohas. Kõige ohutum ravimite hoidmise koht on lukustatav ravimikapp. Kui kriisiks varutud ravimid sinna ära ei mahu, tasub leida mõni muu turvaline koht, näiteks kõrgemal asuv kapp.

Ravimeid paigutades tasub mõelda ka olukorrale, kui ravimi haarajal on kiire ja ollakse väsinud – ravimite segiajamisi juhtub ka noortel täiskasvanutel. Paigutades tasub märgata ka aegumistähtaegu ja selle saabumisel viia aegunud ravimid tagasi apteeki. See on tasuta ning ravimeid võtavad vastu kõik apteegid.

Selleks, et täiskasvanud

ravimite seas paremini orienteeruks, tasub vältida erinevate ravimilehtede ühte ravimikarpi panemist. Samuti ei tasu ravimilehti lahtiselt hoida, sest need lähevad väga lihtsalt omavahel segamini. Ravimite topelt võtmise vältimiseks tasub ravimid valmis panna ravimijaoturisse, mis samuti tuleks hoida lastele kättesaamatu.

Kemikaalide paigutamine tuleb läbi mõelda

Kemikaalimürgistusi on mitmesuguseid, aga kindel retsept mürgistuseks on kemikaali limonaadi- või veepudelisse ümbervalamine. Eriti ohtlik on seejuures 30% äädikas, sest

ka üks lonks võib kaasa tuua söövituse. Tark on koju osta üldse ainult 10% äädikat, mille õnnetuse sattumisel kogeb inimene mööduvat limaskestast ärritust.

Kemikaalidki tasub hoiustada nii, et lapsed neid kätte ei saaks. Eriti põnevad on lastele magusa lõhna ja värviliste pudelitega pesuvahendid ning pesugeelkapslid. Viimased on väga ohtlikud väikelastele, sest neis olev vahend on söövitava toimega ning kapsel kergelt purunev.

Kemikaalide paigutamist ja kasutamist tasub ka täiskasvanud pereliikmetele selgitada. Mõne aja eest saime näiteks teate eakast, kes arvas, et pesugeelkapsel on moodne

salatikaste ning serveeris seda toidulaua. Selliste olukordade vältimiseks tasub veenduda, et lähedased teavad, millega on tegu, kui majja tuleb mõni uus vahend.

Patareid kindlasse kohta

Patareidest on rõõmu mänguasjade ja elulist abi taskulampide sees, kuid inimkehas põhjustavad need hävingut. Eriti ohtlikud on pisikesed ja süütuna näivad nõõppatareid, mis aga vedelikuga kokku puutudes tekitavad ajas aina süveneva söövituse. Tagajärjed võivad olla väga karmid. Seega tasub alati jälgida, et nii pakendis kui pakendita, uued ja kasutatud patareid oleksid väikeste sõrmede ulatuskaugetel kaugel väljas. Samuti tasub üle vaadata, et koduste seadmete patareikatted oleksid kõvasti kinni.

Pisikesest pudelist võib tulla suur õnnetus

Kodudes leidub erinevaid 10 ml suuruseid pudeleid, mis võivad sisaldada nii ravimeid, silmatilku, taimekaitsevahen-

dit, eeterlikku õli, e-sigareti täitevedelikku kui ka palju muud. Taolisi pudeleid ei tasu koos hoiustada, sest mürgistusteabekeskuse kogemus näitab, et sage mürgistuse põhjus on pudelite segamine ajamine. Eriti oluline on see väikelaste vanematel, sest beebide D-vitamiin on mitmete mürgistusohtudega äravahetamiseni sarnases pudelis.

Kahtluse või õnnetuse korral helista 16662!

Mürgistuse või selle kahtluse korral tasub alati helistada mürgistusinfolinile 16662, kus kogenud nõustajad aitavad välja selgitada olukorra ohtlikkuse ja leida õige lahenduskaigu. Mürgistusinfoliin töötab ööpäevaringselt ning nõu saab küsida nii eesti kui ka vene ja vajadusel inglise keeleski. Mürgistusinfoliini number 16662 tasub telefoni salvestada esimesel võimalusel, sest õnnetuse hetkel ei pruugi õige number meenuda. Numbrit salvestades oled valmistunud veel üheks kriisiks. ●

Avalikud varjumiskohad Põhja-Pärnumaa vallas!

RAUL TOOME
Pärnu-Jaagupi ja Vändra komandopealik

Põhja-Pärnumaa vallas on esialgu märgistatud kolm avalikku varjumiskohta. Varjumiskohad asuvad järgnevates hoonetes: Vändra Gümnaasium, Tootsi halduskeskus ja Pärnu-Jaagupi Põhikool. Avalik varjumiskoht on mõeldud lühiajaliseks varjumiseks kõigile abivajajatele. Varjumiskohtade eesmärk on kaitsta inimese elu erinevate ohtude (nt. õhurünnaku, lahingtegevuse, keemilise aine levimise, massirahutused jmt) eest. Varjumiskohana märgistatud hoonete sobivus on kontrollitud Päästeameti poolt.

Varjumiskohad on märgistatud tsiviilkaitse märgisega. Tsiviilkaitse eesmärgil kasutatakse ehitiste ja vahendite ning

tsiviilelanikkonna jaoks ette nähtud varjenditena kasutatavaid objekte ei või hävitada ega rünnata, selle tähisega märgistatud objektide või hoonete ründamine võrdub sõjakuriteoga. Regulatsioon varjumiskohtade kohta tuleb 12. augusti 1949 Genfi konventsioonide 8. juuni 1977 (I) rahvusvaheliste relvakonfliktide ohvrite kaitse lisaprotokollist. Varjumiskohtade asukohad peavad olema teada kõikidele elanikele.

Elanikud saavad varjumise vajadusest teada SMSi teel, Eesti Rahvusringhäälingu kanalite kaudu ja samuti võivad ohust anda teada alarmsõidukite sireenid. Tulevikus on sireenidel põhinev ohuteavitussüsteem plaanis luua suurematesse asulatesse. Juhised, kuidas ohu olukorras käituda, leiab „Ole valmis!“ kodulehelt ja samanimelisest mobiilirakendusest: <https://www.olevalmis.ee/>.

Päästeamet pakub kodunõustamist

Päästeamet viib läbi koduohutusalast nõustamist inimeste kodudes, kus üheskoos vaadatakse üle ja hinnatakse erinevaid ohte ning abistatakse lahenduste leidmisel. Enamasti viivad kodunõustamist läbi lähima päästekomando päästjad, üle vaadatakse küttekolded, elektrisüsteem, kohustuslike andurite olemasolu ja seisukord, kodulähedaste veekogude turvalisus, samuti selgitatakse kriisivarude ja hädaolukorras valmistumise vajalikkust. Kodunõustamine on alati vabatahtlik ja trahve ega ettekirjutusi karta ei tasu.

Kodunõustamise vajadusest kas iseenda, oma lähedase või abivajaja kodus on võimalik teada anda, helistades riigiinfo telefonile 1247 või kirjutades rescue@rescue.ee. Oma kodu tuleohutust saab igäüks testida veebilehel kodutuleohutuks.ee.

Päästeamet

Aiajäätmete metsa alla viimine soodustab võõrliikide levikut

MARIS SEPP
Keskkonnaameti looduskaitse korraldamise osakonna projekti peaspetsialist

Sügisese koristustööd aias toovad kaasa aiajäätmete tekke, millest on vaja vabaneda. Mõnikord viiakse aiajäätmeloodusesse – metsa alla, võsa vahele. Selliste jäätmega võime levitada tahtmatult loodusesse võõrliike, mis ohustavad kohalikku elusloodust.

Sügisel aiakoristusel kogutud puulehed, niidetud muru ning muud aia- ja haljastujäätmel on küll kodunev praht, kuid seda ei tohi viia metsa alla, võsa vahele ega kuhugi mujale loodusesse.

Ära lõigatud lillepealsete, õunte ja lehehunnikuga võib viia aias välja soovimatuid kahjureid, kus need võtavad uue elupaiga omaks ja hakkavad arvukalt ning kontrollimatult paljunema. Sealt jõuavad nad aga varem või hiljem taas kellegi teise koduaeda ja lõpuks ei suuda keegi nendega enam midagi ette võtta.

Nii on juhtunud näiteks hispaania teeteo ja mustpeanälgjaga. Mõlemad nälgjad toituvad meelsasti aiasaadustest. Neid ei tasu aga segi ajada meie kodumaiste nälgjaliikidega, kes ohtu ei kujuta, vaid on osa siinsest elurikkusest. Võõrnälgjaliikide tuvastamisest, ennetusest ja tõrjest saab lugeda Keskkonnaameti kodulehelt: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/voorliigid/voornalkjad>.

Lisaks võõrnälgjatele suurenevad aiajäätmeloodusesse viimisega ka muude võõrliikide levialad. Näidena siinkohal karuputk, pargitatar ja verev lemmalts. Koos maha langenud hobukastani lehtedega laieneb ka hobukastani-keerukoi asurkond. See on pisiliblikas, kelle vastsed kahjustavad hobukastaneid, muutes nende lehed pruunikaks. Hobukastani-keerukoi kohta saab infot Keskkonnaameti Facebooki lehelt.

Tagajärgedega tegelemisest oluliselt lihtsam on probleemide ennetamine. Selle asemel, et aiajäätmel metsa alla viia ja nõnda võõrliikide levikut soodustada, on võimalik selliseid jätmeid kompos-

Aiaprügi looduses. Foto: Eike Tammekänd

Verev lemmalts. Foto: Eike Tammekänd

tida ja hiljem koduaia väärindada. Häid nõuandeid kompostimise kohta leiab näiteks Internetist Kompostiljoni veebilehelt <https://www.kompostiljon.ee/>.

Kohalik omavalitsus saab jätmete kogumist ja äraandmist korraldada jäätmehooldus- või heakorraeskirjaga. Mitmetel kohalikel omavalitsustel on jäätmejaamadega kokkulepe, mis võimaldab elanikel sellised jätmed ära anda tasuta. Seda võimalust tasub uurida kodukoha omavalitsusest.

Eesti loodus on meie ühine rikkus. Aita seda hoida, ära lase võõrliikidel seda ohtu seada! ●

AIAPIDAJA MEELESPEA

- Ära too oma aeda võõrliike! Mõtle hoolega, mida ja kust oma aeda tood.
- Tõrju keelatud võõrliigid oma aias ise. Loe lisaks: www.keskkonnaamet.ee/voorliigid
- Mis kasvab Sinu aias, hoia oma aias.
- Mis vohab hästi Sinu peenras ja lämmatab teisi liike, on suur nuhtlus ka looduses.
- Ära vii aiajätmeid loodusesse! Komposti need oma aias või käitu vastavalt kohaliku omavalitsuse juhiste ja võimalustele.
- Kui vajad võõrliigi tõrjeks nõu või soovid invasiivse võõrliigi kasvukohast teatada, kirjuta info@keskkonnaamet.ee.
- Võõrnälgjatest teavita Keskkonnaameti nutirakenduse kaudu teokaart. keskkonnaamet.ee kaudu.
- Kui märkad looduse prügistajat või ebaseaduslikku jäätmevõõrliiki, teata sellest riigiinfo telefonile 1247.

PLAYBOX
Vallaline kaunitar

18. november
algusega kell 18.00

Vändra Kultuurimajas

Pilet 3 €

Registreerimine kuni 10.11.2021

Halinga piirkonna eakate jõuluootuse koosviibimine

14. detsembril algusega kell 13.00
Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

Osalemisest anna teada hiljemalt 5. detsembril telefonil 5303 5965 Triin

Sündmus on tasuta!

Lisaks esinejatele on oodata jõuluvana

PÄRNU-JAAGUPI RAHVAMAJAS
9. NOVEMBRIL KELL 19.00

VELLO ORUMETS 80

KALLIST SÕPRA MEENUTAB MERLE LILJE
KAS KÖNNIB MANNEKEEN?
VESTLUS- JA KONTSERTKAVA

Pilet 10 eurot. Kohvik avatud kell 18.00.

Lisainfo telefonil 5885 5662 Gerda

MEESTEPÄEVA ERI KADRIPÄEVAL

Tantsuõhtu

25. novembril algusega kell 20.00
 Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

Härra Kuu

Pilet 7 eurot.
 Lauake kata enda soovide järgi

Kohti saab broneerida telefonil
 5885 5662 Gerda
 Kohv maja poolt!

26. MAAKONDLIK KÜLAPILLIMEESTE KOKKUTULEK

3. detsembril kell 12.00
 Pärnu-Jaagupi Rahvamajas

Kokkutuleku raames annab kontserdi lōõtspillimāngija Kristi Kool

Olete oodatud

Kohtumine Eesti Selgeltnäijate Tuleproovist tunnustatud tervendaja Ervinga

Käed, mis saadavad korda inimesid

- Meelte ja keha tervendamine
- Sinu õnne ja heaolu loomine

5. november, kell 15.00
Pärnu-Jaagupi rahvamajas. Pilet 10€

ÜLESKUTSE!

Pärnu-Jaagupi Jõululaat
10. detsembril kell 15-18
Pärnu-Jaagupi Rahvamaja hoovis

Kutsume kõiki käsiröölisi, loomeinimesi ja huviringe oma töid pakkuda.

Müüjatel registreerida telefonil 58855662 Gerda

12. november 2022

MARDIPÄEVAJOOKS

Pärnu-Jaagupi Kultuuri- ja spordipargis

Võistlusjuhend ja info:
 WWW.PJSK.EE

Hanguva telepildi ja aeglase interneti ajad on nüüd igaveseks läbi. Päriselt ka!

Enefiti kiire sidevõrk toob Sinuni tele- ja internetiühenduse, mis püsib ühtlaselt kvaliteetne, hoolimata ilmast ning kasutajate või seadmete arvust.

ENEFITI KIIRE INTERNETIGA:

- saad ühendada võrguga piiramatul hulgal seadmeid, filme vaadata, arvutimänge mängida, tööd või e-õpet teha ja seda kõike ühel ajal;
- säästad aega, sest ajad tähtsaid asju kodust lahkumata;
- meie ehitame võrgu, lõpliku teenusepakkuja valid ise.

Kui tavakeeli tähendab kiire internet seda, et kodus võib korraga tööle panna kõik liikuvat pilti edastavad ekraanid ning andmesidet kasutavad seadmed, siis tehnilisemaks minnes on tegemist sideteenusega, mis tagab igal ajal alla laadimiskiiruse 1 Gbit/s. Nii suure läbilaskevõimega sidevõrk põhineb täielikult valguskaablil ja selle kiirust saab tehnoloogia arenedes veelgi suurendada. Parimas ühenduses võib kindel olla ka aastakümnete pärast.

Enefiti kiire interneti kasuks räägib seegi, et pärast võrgu valmimist valib klient endale ise tele- ja internetiteenuse pakkuja

ning võib seda vajadusel vahetada. Tänu operaatorist sõltumatule võrgule saab sidekulusid hoida täpselt nii madalal, kui turg hetkel lubab.

Igaüks saab www.energia.ee/kiireinternet veebilehel üle kontrollida, kas tema aadress kuulub Enefiti kiire andmesidevõrgu ehitusplaanidesse. Kui veel ei kuulu, võib sealsamas soovivalduse esitada. Suurema huvi korral on tõenäolisus, et võtame ala ehitusplaanidesse.

Margus Malv
 Enefit Connecti sideteenuste juht

Enefiti kiire internetiga saab Põhja-Pärnumaa vallas liituda:

- Kaansoo külas 41 aadressil kuni 14.12.2022 hinnaga 229 eurot, seejärel al 17.04.2023 tähtajatult hinnaga 249 eurot.
- Kadjaste külas 31 aadressil kuni 07.12.2022 hinnaga 229 eurot, seejärel al 10.04.2023 tähtajatult hinnaga 249 eurot.
- Kaisma külas 48 aadressil kuni 16.11.2023 hinnaga 229 eurot, seejärel al 20.03.2023 tähtajatult hinnaga 249 eurot.
- Maima külas 26 aadressil kuni 30.11.2022 hinnaga 229 eurot, seejärel al 03.04.2023 tähtajatult hinnaga 249 eurot.
- Pärnu-Jaagupi alevis 292 aadressil kuni 23.11.2022 hinnaga 229 eurot, seejärel al 27.03.2023 tähtajatult hinnaga 249 eurot.
- Kalmaru külas 10 aadressil, Kergu külas 22 aadressil ja Vändra alevis 934 aadressil tähtajatult hinnaga 249 eurot.

Millest sõltub liitumistasu suurus?

Liitumistasu suurus oleneb võrgu ehitusjärgust: mida varasemas ehitusjärgus on võrk, seda soodsam on hind. Liitumise eest saab ilma intressita tasuda ka osamaksetega.

Kui kiire interneti võrk on valmis ning tele- ja internetipakett valitud, maksad kuutasu vastavalt valitud teenusepakkuja hinnakirjale.

Kuidas liituda?

Kontrolli, kas Enefiti kiire internet laieneb sinu aadressile. Kui jah, siis sõlmi leping meie e-teeninduses.

Ehitame sidevõrgu. Teeme kõiki ühe piirkonna ehitustöid korraga.

Anname teada, kui kiire tele- ning internetivõrk on kasutamiseks valmis.

Vali sobiv operaator ja sõlmi leping.

Naudi! Kiire interneti hüved on su kodus olemas.

www.energia.ee/kiireinternet

Enefit

Ajaloo suurpäev Põhja-Pärnumaal

ALDO KALS

Pärnu-Jaagupi kogukond, selle mujal elavad liikmed ja külalised Tallinnast ja Tartust, Harjust ja Virust, Pärnust ja mujalt Pärnumaalt tähistasid laupäeval, 24. septembril oma kalmistul sealse vabadussamba esmaavamise sajandat aastapäeva. Maal Elamise Päevale langenud üritusele tuli sadakond huvilist ja meie koostööpartnerite, kelleks olid Põhja-Pärnumaa vald, kool, kirik ja Kaitseliit, esindajad. Pidulikkust ja hardust sisendas Kaitseliidu auvalve vabadussamba künkal. Viru ja Petseri rindel langenud jaaguplaste mälestuseks oli Tartu Rahu Põlistamise Selts välja pannud Petserimaa ja Eesti Ingerimaa maakaardid ning lipud. Üle nende lehvis kalmistu lipuvardas uhkelt meie kõigi sinimustvalge. Et midagi tulevikule jääks, olid töös filmikaamera, pildiparaadid ja diktofon.

Päikesesäras keskpäevavaikus asendus Pärnu Kaitseliidu kõrgetasemelise puhkpilliorkestri ja osalejate lauldud riigihümni. Jätkas Vigala ja Jaagupi kirikuõpetaja Kristiina Jõgi ajaloomälule ja vabaduse ülistamisele suunatud vaimuliku talituse ja Marje Pajula juhendatud naiskoori „Jakobi” lauluga. Pärnu-Jaagupi kooliõpilased tutvustasid ajalooõpetaja Tiit Muhi juhendatuna Pärnu ja mõnede naaberkihelkondade vabadussammaste tekke-, hävitus- ja taastamislugusid. Sõna võttis Isamaa erakonna, Riigikogu, selle Tartu rahulepingu toetusrühma liige ja eitavalt Eesti-Vene uude piirilepingusse suhtuv Andres Metsoja, Põhja-Pärnumaa valla esindajana Ülle Vapper ja Kaitseliidu nimel major Margo Sai. Kogu üritust juhtis Pärnu-Jaagupi muinsuskaitse seltsi esimees Mati Rosenstein. Samba astmestikku kaunistasid põlevad küünlad, lillekimbud ja Petserimaa laualippude rivid, nende keskel uhkelt Ukraina rahvuslipp. Vabadussamba kungas on pühapaik, mis hämaral ajal on valgustatud ja kuhu tuleb surnuaias olles jaaguplane sageli küünal kaasas.

Päevakohase etteaste tegin Jaagupi muinsuskaitse seltsi soovil mina, mis kirjutas siin:

„Kallis Pärnu-Jaagupi rahvas! Kalid külalised!

Sajand tagasi, pühapäeval, 24. septembril 1922 toimus siinsamas meie kihelkonna eelmise aastasaja võibolla kõige pidulikum ajalooüritus – avati Pärnu-Jaagupi Vabadussammas. Kohal oli 3. diviisi esindajana kindral Aleksander Tõnisson koos diviisi õppekomando sõdurpoistega. Kõne all on kogu Eestis järjekorras kuues ja Pärnumaal kolmas vabadussõjale pühendatud mälestusmärk. Selle tekkeloos oli üheks suunavaks jõuks meie rahvusliku kasvatuse isa, Pärnu-Jaagupi algkooli kauaaegne juhataja August Laur (1889–1970). Muide, tema tütar Inge Trikkel oli Eesti Raadio kirjandussaadete kauaaegne vanemtoimetaja. August Laur ja tema kooliõpetajast abikaasa Alma puhkavad siinsamas, Vabadussamba kõrval jaaguplaste panteonil. Seal on ka Venemaa sotsioloogia rajaja Paul Lilienfeld-Toali (1829–1903) vanemate, kohalikust muusikatege-

lasest vabadussõjast osavõtnu Arthur Kassi jt. hauaplatsid. Viimne teekond on toonud kodukihelkonna mulda meie suurmehed, aiandusteadlase Jakob Palgi, põllumajandusteadlase Aleksander Raidla ja matemaatiku Jaan Reimandi.

Samas kõrgub barokstiilis Grotenhielmi aadlisuguvõsa hauakabel, kelle ühe esindaja, Eestimaa tsiviilkuuberneri Georg Friedrichi on tuntuks kirjutanud Jaan Kross oma ajaloolises jutustuses „Michelsoni immatrikuleerimine”. See, kus me seisame, paikneb kunagiste Are, Halinga ja Kaisma vallast koosneva ligi 700 ruutkilomeetri suuruse Pärnu-Jaagupi kihelkonna keskmes. Siinse, 1774. aastal rajatud luteriusu kalmistu väravas on teerist. Seal ühi-

Esinevad Pärnu-Jaagupi Põhikooli õpilased Aliisa Laan, Antero Annusvere, Marjete Melts, Karl Adrian Vainu, Erko Elmend

Kõneleb kauaaegne Pärnu-Jaagupi Muinsuskaitse Seltsi esimees Mati Rosenstein

Kõneleb Põhja-Pärnumaa valla Volikogu esinaine Ülle Vapper

Kõneleb Pärnu-Jaagupi koguduse hooldajaõpetaja Kristiina Jõgi

Mängib Kaitseliidu Pärnumaa maleva orkester Saxon. Fotod: Andrus Peetson

nevad ida-läänesuunaline Vändra-Lihula ja põhja-lõunasuunaline Tallinn-Pärnu maantee.

Tänu neile 39 vabadussõjas langenud Jaagupi sangarile, kelle kuldseid nimed on sellel Vabadussambal, sai võimalikuks Eesti Vabariigi teke ja areng siin ja kogu riigis.

Tundkem rõõmu sellest, et ajaloo pöördelised tuuled on Pärnu-Jaagupi tugevalt puudutanud. Piisab kui meenutada Eesti Vabariigi väljakuulutamist Pärnus „Endla” teatrimaja rõdult 23. veebruaril 1918. Pärnu-Jaagupi juurtega advokaadi Hugo Kuus-

neri ette loetud Eesti iseseisvuse manifesti trükkijaks oli mitte kaugel siit Anelema küla Tani-Jaani talust pärit jaaguplane Maria Jürvetson, eestistatult Jürimäe (sünniperekonnanimi Hansen). Pärnumaa vanimale säilinud kirikule, Pärnu-Jaagupi pühakojale 17. sajandil puunikerdaja Elert Thiele valmistatud kantsel Ants Laikmaa altarimaali taustal oli koht, kust loeti pühapäeval, 24. veebruaril kogudusele see manifest ette. Lugejaks oli meie vabadussamba püstitamise teine võtmeisik, kirikuõpetaja Otto Woldemar Ludwig Schultz (1864–1929). Talle ja tema

1901. aastal asutatud Eesti esimese vaimupuudega laste kasvatusasutuse „Nain” mälestussammas on siinsamas surnuaias.

Meie ajaloo viimasele sajandile tagasi vaadates saame öelda, et tänase Vabadussamba iga on 33 aastat, eelmise oma aga 23. 44 aastat oli meie Vabadussammas vaid piltidel ja jaaguplaste mälestustes. Võõrvõim ja selle kohalikud käsilased tegid, mida suutsid, et rahva mälust pühkida see ajalooärl.

Kui hiiglane savijalgadel kõikuma hakkas, taastas Pärnu-Jaagupi Muinsuskaitse Selts meie Vabadussamba

otsemaid. Selle pidulik taasavamine oli 18. juunil 1989. Tänu sõnad seltsi väsimatule esimehele Mati Rosensteini ja poolestajale seltsi aatelisele liikmele. Nad tõmbasid kaasa kohaliku rahva ja nii see aset leidiski. Aastate jooksul tehti talgupäevadel veel ulatuslikke heakorratõid, sealhulgas kalmistut ja kirikut ümbritseva müüri põhjalik parandamine ja uuendamine.

Kumardus Pärnu-Jaagupi Keskkooli 6.a klassi poistele, kes ööl vastu 24. veebruari 1960 vedasid siia künkale algse vabadussamba tahuka sõnadega „Jakobi langenud

Õpetaja Virve

kangelastele”. Sellega meenutasid nad Eesti Vabariigi 42. aastapäeva.

Meie tänane üritus leiab aset ajal, mil kaugel lõunas lõõmab sõjatulekahju. Oleme ohustatud, sest maailm on leppinud sellega, et tuumariigist agressor võib teha, mida iganes. Ohver hoidku end tagasi või muidu algab tema süül III maailmasõda. Oleme selles vastasseisus õigel poolel, aga meie valitsev kahepalgelisus häirib igat seaduskuulekat kodanikku. Toetame kõigest hingest Ukraina Vabariigi territoriaalset terviklikkust, aga pakume samal ajal oma naabrist agressorriigile Virumaa kolme valda ja kontrolljoonetagust ajutiselt okupeeritud Petserimaad.

Kuivõrd Eesti Vabariik taastati 1991. aastal õigusliku järjepidevuse alusel ja kuivõrd Eesti idapiir on määratletud kehtivas põhiseaduses Tartu rahulepinguga ja kuivõrd riigi territoriaalse terviklikkuse rikkumist käsitleb karistusseadustiku paragrahv 232 riigireetmisena, on Eesti-Vene uus piirileping täiesti sobimatu. Tartu Rahu Põlistamise Seltsi poolt on siin välja pandud Venemaa poolt ajutiselt okupeeritud Petseri maakonna ja Eesti Ingerimaa maakaardid ning lehvivad setode leelokandlega ja ingerimaalaste ristiga lipp.

31 aastat pärast taasiseseisvumist on meie poliitikas käibele läinud ravivõimlemises kasutatavad väljendid. Räägitakse „selja sirgeks ajamisest“. Jutt kalduub punamonumentidele. Rahvuslased on teema olulisusest rääkinud aastaid. Seda on aga peetud äärmusluseks ja rahvastevahelise vaenu õhutamiseks. Seni on kehtinud soovitus, et Eesti asja ajades ei tohi kedagi siin- ega sealpool suurt järve ärritada. Üldtunnustatud elutõde on aga see, et küllaline elab pererahva, mitte pererahvas küllalise kommete ja arusaamade järgi. Punamonumendid neile, kes pool sajandit tegelesid Eestimaa Kommunistliku Partei juhtimisel meie rahva alandamise, jälitamise, küüditamise, mõnitamise, piinamise, röövimise, tapmise, vangistamise jm. inimsusevastaste kuritegudega, on soovimatud võõrkehad Eesti Vabariigi avalikus ruumis.

Kallid siinolijad!

Elagu territoriaalselt terviklik Eesti ja Ukraina! Slava Ukraini!

Aitäh kuulamast!

Ajaloo suupäeva kasutasid jaaguplased ka lähedaste haudade külastamiseks nagu seda tegi Pärnu-Jaagupi Keskkooli 1965. aasta 10. lend oma klassijuhataja Juta Kubja ja oma lahkunud klassikaaslaste haudadel küünlaid süüdates. Terekätt ulatasid tublisti rohkem kui tosina lennu vilistlased ja isegi meie kunagise 7-klassilise kooli õpilased olid esindatud. Huvilistel oli võimalik külastada avatud ustega Jaagupi luteriusu pühakoda ja uudistada kiriku kunstiteoseid, millest oli juttu vabadussamba peokõnes. Et viia kurssi uusi tegijaid Jaagupi oludega ja innustada vanu uutele tegudele, läks kas otse või vahendatult edasiandmiseks midagi sobivat vallavanemale, Pärnu-Jaagupi Põhikooli direktorile ja meie muinsuskaitse seltsi esimehele.

Üritus lõppes Pärnu-Jaagupi Muinsuskaitse Seltsi esimehe Mati Rosens- teini vastuvõtuga kirikumõisas, varem Mõisa Köögina tuntud ruumes. Seal muljetati, peeti tulevikuplaane ja lah- kuti hea tundega kordaläinud üritusest. Tänu sõnad kõigile, kes selle heaks oma tööga ja osavõtuga panustasid! ●

Lahkus Õpetaja. 11. sep- tembril 2022. aastal lah- kus mitme põlvkonna vändralaste Õpetaja Virve Andrekson. Eesti keele ja kir- janduse Õpetajat Virve Andreksoni ei tunne paljud praegused koolilap- sed ega kõik Vändra Gümnaasiumi tänased õpetajadki, aga kui sa oled vändralane, siis on vanemate kaudu Õpetaja õpetused sinus olemas ja kanduvad edasi sinu lastele.

Õpetaja Virve Andreksoni õpi- lased olid parimad Lydia Koidula ja Juhan Liivi luuletuste esitajad Eestimaal, Õpetaja Virve Andrek- soni lavastatud näidendeid saatis aplaus festivalilavadel, aga tähtsaim on see, et Õpetaja Virve Andrek- son oli meisterõpetaja klassis kõigi oma õpilaste keskel. Tema tunnis pidi tegema palju tööd. Õpetaja ei jätnud enne, kui ka kõige vähem motiveeritud laps emakeelt arusaadavalt kirjutama hakkas ja olulisel teosel läbi luges. Õpetaja tunnid olid huvitavad, ja seda mitte ainult kirjandushuvilistele. Õpetaja arut- les koos oma õpilastega elu enese üle – laiemalt, kui ilukirjandus seda teeb. Õpetaja oli kasvataja, suunaja, abiline – väga nõudlik, otsekohene, aus, julge ütlemisega, aga tähelepa- nelik ja hooliv.

Oma värvikatest õpilastest armastas ta ühtepuhku rääkida. Ta tundis huvi saatuste vastu ja mäle- tas väga paljusid inimesi, kellega elu teda kokku viis. Kolleegid ja õpilased usaldasid ja austasid teda. Tema peale sai loota, ta oli alati olemas, kohati karm ja tõsine, aga südamega kuulaja. „Kuidas sa saad last õpetada, kui sa teda ei tunne?“ küsis Õpetaja Virve Andrekson nooremalt kolleegilt. Ta ise tundis iga oma õpilast, tema vanemaid ja vanavanemaid. Ja noorem kolleeg jätkas Õpetaja soovitusel oma tööd süvenenumalt kui seni.

Kui Virve Andreksonile 2002. aastal Vändra elutöö preemia Vändra Tungal anti, siis teadis ta, et seda ei antud talle mitte lihtsalt pensionile jäämise tõttu, vaid päri- selt tema ELU TÖÖ eest.

Virve Mägi sündis 1928. aastal Virumaal Narva lähedal Alutaguse vallas Puhkova külas lihtsas maape- res. Kodukoha kibuvitsade lõhna tundis Virve elu lõpuni oma sõõr- metes, aga rasketel talutöödel tuli kaasa lüüa juba üsna plikapõlves.

Virve koolitee algas 1935. aastal Puhkova 6-klassilises algkoolis. Ta oli väikesekasvuline tüdruk ja koolijuhataja soovitas lapse veel aastaks koju jätta, aga lugemine oli selge ja tüdruk võeti kooli vastu. Õppimine oli kerge ja jäi aega jäl- gida õpetajannat, kes käis nii ilusasti riides, millisen talulapsed oma ema kunagi ei näinud. Kõik tüdrukud tahtsid seetõttu õpetajaks saada.

Õpetaja preili Samma oli see, kelle õhutusel tekkis Virvel huvi näitemängu vastu ja see sai tema jaoks peaaegu saatuslikuks. 8-aas- tasena mängis ta „Lumivalgekeses ja seitsmes põialpoisis“ ühte põial- poistest. Lastel olid käes laternad ja tikud. Virve oli esimene, kes pidi oma laterna süütama. Tuld tõmma- tes süttis tema linapeost habe. Virve oli kaks nädalat eluohtlikus seisus

Narva haiglas ja selle õnnetuse taga- järgi kandis ta oma näol kogu elu. 75 tuhandet senti valuraha, mille kohus süüdlaselt välja mõistis, et täiskasvanuna iluravi teha, ei saa- nud Virve aga kunagi kasutada, sest 1940. aastal ei antud seda enam pangast välja.

1941. aastal alanud sõda pais- kas segi ka Virve plaanid. Ta oli otsustanud edasi õppida Narva Gümnaasiumis, mille ta maatas pommitatud Narvas sõja kiuste lõpetas, et pärast seda jätkata õpin- guid Rakvere Õpetajate Seminari. Aga Puhkovast sai sõja tallermaa ja elanikud sunniti lahkuma. 1944. aasta 18. veebruari öösel alustas Mägide pere teekonda Peipsi äärde Omedusse, kust ema ja isa pärit olid. Sünnikodust Puhkovas jäid järele vaid kaev ja paar õunapuud. Lapsepõlve- ja sõjamälestusi rääkis Virve elu lõpuni.

Pärast sõda jätkas Virve õpin- guid Tartu Õpetajate Instituudis, sest see oli uuele kodupaigale lähe- mal kui Rakvere.

1950. aastal pärast instituudi lõpetamist alustas Virve oma 55 aasta pikkust õpetajateed Vändras.

25. veebruaril 1956 algas 65 aastat kestnud abielu kolleegist muu- sikaõpetaja Aksel Andreksoniga, kellega koos kasvatati üles tütre Leelo ja Karin.

Laste sünni ja kasvatamise kõrvalt jaksas VirveTallinna Peda- googilises Instituudis omandada kõrgema pedagoogilise hariduse.

Vändra koolis töötas Virve And- rekson eesti keele ja kirjanduse õpe- tavana, ta oli klassijuhataja üheksale lennule, sõnakunstiringi juhenda- jana lavastas ta viiskümmend viis täispikka näidendit, on õpetanud ajalugu, perekonnaõpetust ja saksa keelt, olnud kooli raamatukogu juhataja, pensioniealisena aednik kooliaias.

Virve Andrekson on koolipõl- vest peale armastanud kirjutamist. Ta on kirja pannud palju mälestusi kaasteelistest. Osa neist on aval- datud raamatus „Vändra hariduse lood I, 2017“. Seal on pikemalt juttu ka tema enda tööst. Virve kui hea jutuvestja lugusid on nautinud nii tema kolleegid kui ka lapsed ja lapselapsed. Ja nüüd on neid hea lugeda-meenutada.

Vändrasse jõudmist kirjeldab ta nii: „Oma esimesele kohtumisele [direktoriga] jõudsin ühel juulikuu varahommikul, sõites Vändrasse Tallinnast otse 1950. aasta üldlau- lupoelt, samas rongis olid ka Vändra laulupeolised. Tulin, et tutvuda oma tulevase elu- ja töökohaga, kus pidin alustama iseseisvat elu. /---/ Esimesest koolipäevast peale lõin ka sõnakunstiringi. Kodusistuja tüüp pole ma kunagi olnud, lõin igal pool kaasa, kus võimalik oli: olen laulnud ja loenguid pidanud, pidudel-aktustel kõnesid pidanud ning lahkunuile hüvastijätusõnu lausunud.“

Endine õpilane Maire Suurkask meenutab: „Erakordselt kauni keelekasutuse ja lauluhääle poo- lest imetlesin alati õpetaja Virve Andreksoni. Tema sõnavõttud ja esinemised, kahjuks ka kurbadel puhkudel, võiksid küll kõigile ees-

kujuks olla.”

Näiteringi liige Oliver Tomin- gas: „Näiteringi kauaaegsel juhen- dajal Virve Andreksonil ei olnud kombeks õpilasi pikalt noomida. Selle asemel kutsus ta patustaja korralt ühe terava märkusega. Enamasti sellest ka piisas. Kõige suuremaks teeneks Andreksoni puhul pean seda, et ta seda kesk- kooli näiteringi üldse vedas, et ta otsis need tekstid, kohendas neid oma kirjandusõpetaja pilguga sobi- vaks ja veenis noori lavastuses osalema.“

Hingepõhjani vändralasena oli Virve Andrekson kodukoha kul- tuuriloo suurepärase tundja ja ja tutvustaja. 2010. aastal Maalehes ilmunud toredas portreeloos ütleb ta, et „On nii palju, kui peas on“, sest kirja pole ta oma teadmisi kahjuks pannud, küll on ta aga Vändrat ja siin elanud-tegutsenud kultuuriini- mesi tutvustanud nii Vändra küla- listele kui omainimetele. Ja tal oli, millest rääkida. Ta on ju Vändras isegi päris karu näinud, rääkimata sellest, et helilooja Mihkel Lüdigi, kes oma elu viimased paarküm- mend aastat Vändras elas, on Virve Andreksonile laulugi pühendanud. Karuga kohtus Virve Andrekson 2001. aasta ilusal maikuu hommi- kul koolimaja taga aiamaal: „Tuli teine ilmselt ühe meie õpetaja mesipuid kaema. Minu kisa peale pani metsa poole putku. Igavesti suur oli.“

Virve Andrekson oli hoolas perenaine, aiapidaja, suurepä- rane kokk ja tema käekirja tuleb imetleda. Vändra Gümnaasiumi kodulehelt leiame kooli kroonika aastatest 1945-1997, mis on Virve kauni käekirjaga üles tähendatud. Kõigi muude tööde kõrvalt täitis ta aastaid õppenõukogu protokollija ülesandeid.

Tütar Leelo Tiisvelt on ema mälestuste põhjal kokku pannud loetelu mõningatest üksikasjadest, mida ema märkas ja tihti peale rõhu- tas: „Näiteks seda, et oma pika elu jooksul sattus vaid üks kord päriselt restorani lõbutsema. Ja et ta käis välismaal vaid neljal korral. Eesti sõitis ta see-eest risti ja põiki läbi,

peamiselt oma õpilastega. Kihnus jäigi tal käimata ja sellest oli tal kahju. Selle sajandi algusaastatel hakkas Virve märkama, et tema elu kõige pöördelisemad, huvitava- mad, traagilisemad, õnnelikumad ja tähenduslikumad sündmused on seotud eluaastate ja daatumitega, kus on kaks ühesugust numbrit kõr- vuti. 77-aastaselt läks ta pensionile, olles koolis õpetajana töötanud 55 aastat ja lavastanud 55 täispikka näi- dendit, 44 aastat koostööd õpetaja ja direktori Olgaga Kängsepaga, 33 aastat matusetalituste läbiviimist. 1944 jättis Virve pere maha oma kodu Puhkovas, 1955 algas koos- elu Aksliga, 1977 lahkus kodust teine laps Karin, 1988 lõpetas tema viimane klass Vändra Keskkoolis, 2011 haigestus ta parandamatusse haigusse ja . . . 11. septembrikuu päe- val 2022 lahkus Virve meie hulgast.“

Hoolimata sellest, et kuni elu- päevade lõpuni jälgis Virve And- rekson maailmas toimuvat, mõis- tis hukka ilmas loksava kurjuse, silmakirjalikkuse, võltsmoraali, olid tema viimased elukuud hel- ged: Virve käis oma lapselapse pul- mas imelisel Setomaal, kohtus üle aastate noorema õe Elgaga ja nägi kokkutulekul paljusid endisi õpilasi, istus pingil, mille vilistlased kooli 100. sünnipäeval Vändra Gümnaa- siumi ette paigutasid. Pingi peale on kirjutatud: „VIRVE JA AKSEL ANDREKSON tegid Vändras oma elutöö, õpetades lapsi austama ning armastama emakeelt ja muusikat.“

Vändrasse tulemisest on Virve Andrekson kirjutanud: Vändra „Jäi mulle ja on tänaseni minu“. 13. augustil 2022 Vändra kooli 100 aasta juubeli kokkutulekul sõna võttes ja mälestuspingi eest täna- des lausus ta: „Ma olen üllatunud sellest, mis kool on minule ja kahele kolleegile mälestuseks siia kooli juurde jätanud. Ma olen siin olnud 55 aastat. Aitäh.“

Virve Andrekson on oma päevi- kusse kirjutanud: „Mina pean oma eluga rahul olema, sest jõudsin teha seda, millest olin kunagi lapsepõlves unistanud.“

KÕIK, KÕIK OLI UUS SEPTEMBRIKUUS!

Pärnu-Jaagupi lasteaias Pesamuna hoolekogu soovib tänada kõiki toetajaid ning osavõtjaid, kes aitasid ja andsid oma panuse 31.mai 2022. aastal toimunud lastekaitsepäeval.

Kevadlaada ideest sündis hoopis vahva ja meeleolukas üritus, mis kandis heategevuslikku eesmärki. Esmane eesmärk oli korraldada lastele üks tore üritus ja see õnnestus! Teine eesmärk oli koguda raha Pärnu-Jaagupi Pesamuna lasteaia õueala atraksioonide uuendamiseks. Suureks üllatuseks õnnestus meil kaasata palju kohalike Pärnumaa ettevõtjaid, kes panustasid ürituse õnneloo erinevate meenete ja kinkekaartidega. Heategevuslikul oksjonil võtsid osa lasteaia rühmad. Oksjonil sai osta kohaliku kunsti, käsitööd ning peaaühinnaks oli tiinnisauna rent.

Kogu üritusega õnnestus meil koguda 2611,41 eurot, mis kõik läks lasteaia õueala atraksioonide uuendamiseks.

Õuealal tekitavad palju elevust ja pika järjekorra karusell ning kaalukiik! Välja vahetati kõik vanad kiiged.

Suur tüü
Termopuit OÜle,
kes toetas
puitmaterjaliga,
et kõigi majade
liivakasti piirded
saaksid
uuendatud.

SUUR AITÄH!

KÕIGILE TOETAJATELE JA
OSALEJATELE!

Koomiliste sketšide õhtu

22. novembril Vändra Kultuurimajas
Improteater IMPEERIUM
laval koos INGALUNGEGA

Improteater IMPEERIUM mängib etendusi koos armastatud Eesti näitlejatega. Paneme INGA ootamatutesse olukordadesse: näha saab kohapeal sündivaid sketše, humoorikaid tegelasi, kaasa haaravaid stseene, lauluhitte jpm.

Inga Lunge on vabakutseline näitleja, laulja, kirjanik, koolitaja, kirklik kalanaine, motoentusiast, raadiohäälek ehk hunt kriimsilm. Ta lõpetas 2004. aastal Eesti Humanitaar-instituudi teatriõppe ja 2011. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunsti-kooli magistriõppe. Ta on eelkõige tuntud osatäitmisega Eesti vaadatuimas telesarjas „Pilvede all“. Avatud oleku ja hea huumorimeelega sobib Inga ideaalselt improkampa, et üheskoos publikule häid emotsioone pakkuda.

Improteatri IMPEERIUM liikmed on kutselised näitlejad, kes lisaks IMPEERIUMile kuuluvad teiste Eesti teatrite draamatruppidesse või tegutsevad vabakutselistena erinevates teatri-, tele- ja filmiprojektides. Peale näitlejate on IMPEERIUMis ka andekad muusikud ning suurepärase valguskunstnikud. Improteatri truppi kuuluvad näitlejad Merilin Kirbits, Tarvo Krall, Maarika Mesipuu-Veebel, Mairi Tikerpalu, Erki Aule, Maarius Pärn, Rauno Kaibiainen, Kati Ong,

muusikud Ragnar Toompuu ja Madis Kreevan ning valgusmeister Mario Saarik.

Antud õhtul on laval: Merilin Kirbits, Tarvo Krall, Inga Lunge ning Madis Kreevan

Improteater on üle maailma palavalt armastatud teatrivorm, kus kõik sünnib publiku silme all. Etendused on improviseeritud, mis tähendab, et kõik sünnib siin ja praegu, midagi eelnevalt kokku leppimata – teksti ei ole pähe õpitud ja mängitavat lugu välja mõeldud. Näitlejad küsivad publiku käest märk-

sõnu ja nendest inspireeritult hakkavad sündima põnevad stseenid, lõbusad sketšid, kaasa haaravad laulud ja vaimukad karakterid.

Ladinakeelne sõna 'impe-rium' tähendab võimu. Soovime vallutada kõikide eestlaste südamed ja tekitada maailmakaardile veel üks improröömusest tulvil maa, kus inimesed väärtustavad koostööd ja loovust ning kus valitseb kujutluse võim!

Improteater IMPEERIUM – kujutluse võim!

Lisainfo:

improimperium.ee

VÄNDRA OTT

OTSE TOOTJALT TARBIJALE TURG

Vändra kultuurimaja parklas

17-18

IGAL
REEDEL

Iganädalaselt ootame kaupleva kohalikke tegijaid nii toidu, käsitöö kui ka taimedega. Samuti on oodatud kohalikud elanikud enda küpsetiste, aiasaaduste ja käsitööga.

Rohkem infot leiad FB lehelt "Vändra OTT"
Kontakt: 555774415 Eha, 56921690 Marju

PAUS IGAPÄEVAELUST HINGEDEAJAL C.R. Jakobsoni kodutalus

Hingedeajal peatame aja, kustutame tuled ja võtame hetke, et olla ja lasta elul end kanda.

Pärnumaal Kurgjal Carl Robert Jakobsoni kodutalus oleme eemallinnakärast, saatjaks kuuvalgus, tähesära ja laternakuma. Ideaalne koht, kus korraldada "kiirrongilt" maha astuda.

Laupäeva, 12. novembri õhtupimeduses kohtume Kurgjal kell 18, võtame kätte laternad, teeme mõnusate lugude saatel jalutuskäigu Jakobsoni koduõuel ning piilume hingedeaja sügavusse. Peale jalutuskäiku seame endid sisse hubases rehitares, kus ootab armas kodune õhtusöök, hingepu-

gev Marek Sadama kontsert ja tema mõtisklused elust.

Võta aeg, et vaadata sel õhtul iseendasse ja tagasi ... me kõik vajame pause igapäevaelust.

Pääse pausile igapäevaelust: 50 €

Pilet osta Fientast. Koh-

tade arv piiratud!

Rohkem infot: kurgja@memu.ee, tel 5860 0025

Tutvu Carl Robert Jakobsoni Talumuuseumiga kodulehel <https://maaelumuuseumid.ee/c-r-jakobsoni-talumuuseum/>.

Eesti 2035 Arvamusrännak

Aitame kaasa, et Eesti elu muutuks paremaks!

Novembris 2022 toimuvad üle riigi arutelud pere- ja kogukondades, et saada infot riigi pikaajalise arengustrateegia "Eesti 2035" tegevuskava uuendamiseks.

Kõiki, keda huvitab raamatukogude arendamine, on kutsutud neljapäeval 10. novembril kell 15.00 Vändra raamatukogusse.

Arutleme teemal „Raamatukogude uuenev tähendus“.

Arutelu juhib Põhja-Pärnumaa raamatukogu direktor Monika Jõemaa.

Vändra KIRBUTURG

Sinu vana on kellegi uus!

20. novembril kell 12.00-14.00
Vändra kultuurimajas

Koha saad broneerida telefoni kaudu (5342 3932) või messengeris (Eike Meresmaa). Ühe müügikoha (laua) hind on 5€.

Kohapeal puhvet ja lastenurk!

Võhma Linna Teater RASSIJAD

SUUREJÕE RAHVAMAJA
26. november
kell 16
pilet 7€

John Patrick

VILETS AASTA TOMATITE KASVATAMISEKS
komöödia

Lavastaja: Olev Rass

Osades: Siret Koitmäe, Olev Rass, Ingrid Suur, Tarmo Suur, Luule Tiirmaa, Elke Wüthrich, Peter Wüthrich, Imbi Aas

AVATUD KOHVIK TASUMINE SULARAHAS

SOOVID TOITUMISALAST NÕU, VÕI ABI TREENINGUTEL?

TOITUMISNÕUSTAMINE
1h - 35€

TREENINGKAVA
20€

PERSONAALTREENING
1 kord - 20€

Kui tunnete huvi mõne teenuse vastu, siis võtke ühendust - 53732622 **INDREK SAAR**

ATOM FITNESS
www.atomfitness.ee

Fotograaf
Eike Meresmaa

perepildid
üritused
jõulunurk

OÜ MERESMAA
HOBIPILTNIK
5342 3932

MITMESUGUST

Müüa 3-toaline ruumikas korter Pärnu-Jaagupis, Uus tn 37-3. Täpsem info www.kv.ee/3471840. Tel 5394 5654

Ostan nõukaaja esemeid: portselanist nõud, klaasist nõud ja vaasid, keraamika, kunst, heliplaadid, raamatud, mänguasjad, mudelautod, hõbe jne. Tel 5803 0458

Tartu Puu OÜ puhastab teie metsaääred, põlluääred ja kraavipealsed kasvavast võsast. Tel 5887 2388

Ostan igas seisukorras vene mopeede, võrre, jawa mootorrattaid ja Ford Sierra. Tel 5809 6086

Ostame Eesti parima hinnaga kasvava metsa raieõigust. Küsi pakumist juba täna! www.skpinvest.ee, info@skpinvest.ee. Tel 551 5513, 550 0343

Kallid Konsumi apteegi külastajad! Teatame, et apteek on taas avatud Vändra Coopis, aadressil Pärnu-Paide mnt. 21. Oleme avatud E-R 10.00-18.00, L 10.00-15.00

SÜNDMUSED Vändra Kultuurimajas

NOVEMBER 2022

18. novembril kell 18.00 Vändra Gümnaasiumi
Playbox. Vallaline kaunitar. Pilet 3 €

20. novembril kell 12.00-14.00. Kirbuturg. Koha saad broneerida telefoni kaudu (5342 3932) või messengeris (Eike Meresmaa). Ühe müügikoha (laua) hind on 5 €. Kohapeal puhvet ja lastenurk!

23. novembril kell 13.00 Noortelavastus
sotsiaalmeediast U-TUBE. Autor ja lavastaja Peep Maasik. Osades Amanda Hermine Künnapas ja Kaarel Targo. Pilet 12 eurot

24. november kell 18.00 Seltskonnaklubi
Elurõõm peoõhtu. Esinevad Suurejõe Rahvamaja isetegevuslased. Tantsuks mängib Joe Lumi. Osalustasu 5 €

27. november kell 17.00 Esimese advent. Esinevad Vändra Muusikakooli laulueriala õpilased. Süütame jõulukuusel küünlad.

KINO Vändra Kultuurimajas

Pühapäev, 6. november

Kell 14.00 „Halloweeni luuremäng“ (kogu pere)
Kell 17.00 „Kompra“ (draama)

Pühapäev, 13. november

Kell 14.00 „Will, Will, krokodill“ (kogupere)
Kell 19.00 „Must Panter: Wakanda Igaveseks“ (märul, ulme, seiklus)

Pühapäev, 20. november

Kell 14.00 „Poiss ja Tiiger“ (kogupere)
Kell 19.00 „Must Panter: Wakanda Igaveseks“ (märul, ulme, seiklus)

Pühapäev, 27. november

Kell 14.00 „Poiss ja Tiiger“ (kogupere)

Kino piletihind 5 €; õpilane, pensionär 4 €
Kinokavas võib tulla muudatusi!

Jälgi Vändra Kultuurimaja Facebooki või valla kodulehte www.pparnumaa.ee

EELK Vändra Martini Kirikus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11

19.11 kell 12 kiriku 235. aastapäeva TÄNUJUMALATEENISTUS
Jutlustab piiskop Tiit Salumäe. Kaasa teenib praost Tõnu Taremaa. Laulab koguduse naiskoor

20.11 Igavikupühapäeva jumalateenistus

27.11 1. adventi jumalateenistus

Õpetaja Ants Kivilo tel 5396 0574

Pärnu-Jakobi kiriku novembrikuu teenistuse ajad

2.11. kell 14.00 Hingedepäeva palvus

6.11. kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga

13.11. kell 14.00 Jumalateenistus armulauaga

20.11. kell 14.00 Igavikupühapäeva jumalateenistus armulauaga

27.11. kell 14.00 1. adventi jumalateenistus armulauaga

Koguduse kantsleil avatud K,N kell 10-16
Hingehoidja vastuvõtt eelregistreerimisega R kell 10-16 (telefon 5645 4310)
Koguduse a/a SEB EE381010902014020009
Koos hoiame kiriku avatuna!

RB KAISMA KOHALIKU PEATUSE DETAILPLANEERINGU ESKIISI AVALIK TUTVUSTUS

OÜ Rail Baltic Estonia lepingupartner Skepast & Puhkim OÜ on koostanud Rail Baltica Kaisma kohaliku peatuse detailplaneeringu eskiislahenduse.

Eskiislahenduse dokumentidega saab tutvuda alates **17.10.2022 kuni 15.11.2022** valla veebilehel

<https://www.pparnumaa.ee/ehitus-ja-planeerimine/detailplaneeringud/rail-balticu-kaisma-kohaliku-peatuse-detailplaneering>

TÜÜPPEATUSE ILLUSTRATSIOON

Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub **17.11.2022 kell 17.00** Kaisma Rahvamajas

Mälestame

MEELIKE ARU
27.09.1935 – 20.09.2022

ELMAR TREIT
13.12.1950 – 13.10.2022

AINO NUUT
07.10.1932 – 28.09.2022

ENDEL TÕKKE
22.06.1934 – 15.10.2022

SILJA PRII
08.02.1942 – 30.09.2022

SELMA ROOS
25.03.1936 – 21.10.2022

TARMO KANNUS
09.12.1954 – 03.10.2022

LEILI SIMM
04.09.1935 – 22.10.2022

HERMINE KAIK
16.06.1929 – 10.10.2022

Õnne ja tervist, sünnipäevalapsed!

2022 NOVEMBRIKUÜ SÜNNIPÄEVAD:

LILLI SIIMULA	15.11	95
ÕILME KONNO	5.11	93
HELJE KANGUR	21.11	91
MARTIN-ADOLF ALU	6.11	90
OLEV KÖÖSEL	14.11	90
AILI-MAIRE LIIVET	2.11	85
ARSENI KLEIN	6.11	85
ELVI SAKS	12.11	85
LINDA VAGNER	13.11	85
TAIMI NÄRJUSSOO	13.11	85
VIIVI PERT	29.11	85
ILME PAITS	2.11	80
LEO MERILOO	4.11	80
MART HALJASMÄE	7.11	80
HEIKI-EDGAR PIKKOR	24.11	80
IREENE SAAR	12.11	75
TÖNU PULLERITS	14.11	75
MATI MILJANDI	21.11	75
EVE KESKKÜLA	27.11	75
AARE ARUS	12.11	70
PILLE VIILUP	15.11	70
PILLE PÖLD	19.11	70
LINDA RISTOJA	29.11	70

Sündis maailma väikene ime,
sai endale päris nime,
oma päikese, tähe ja tee,
paikse paiga kahe südame sees...

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Liisi Kruusa ja Oliver Perli perre
sündis 19. septembril tütar Viibeke Perli

Doris Nõukas ja Ranel Sinna perre
sündis 18. oktoobril poeg Ramses Sinna

Tahad ellu vürtsi?
Tule teeme sinepit!
Elu liiga magus?
Tule ajame hapuks!
Vajad määrimist?
Teeme hummust!

Juhendaja Ingrid Ploom

Registreeri end
telefonil 5885 5662
Gerda

26. novembril algusega
kell 14 Pärnu-Jaagupi
Rahvamajas sinapi,
hummuse ja
hapendamise töötuba.
Kohtade arv on piiratud.
Osalustasu 10 eurot.

VALLA TEATAJA

Hind 50 senti

Reklaame, teateid ja kaastöid ootame 20. kuupäevani
meiliaadressile ajaleht@pparnumaa.ee.

Toimetusel on õigus vajadusel kaastöid lühendada ja redigeerida.

Põhja-Pärnumaa valla väljaanne.

Küljendus ja trükk Hansaprint OÜ, www.hansaprint.ee.

PEREPÄEV

19 NOVEMBER
KELL 11:00-15:00

SUUREJÕE RAHVAMAJAS

Tegutsevad töötodad:
*Küünlalde meisterdamine
*Advendi ehete tegemine
*Unenäopüüdja töötuba
*Piparkookide kaunistamine
Töötodad on tasuta

Ilusaid hetki
jõulunurgas jäädvustab
Kertu Tiismaa

Pildistamise
hinnakiri:
30min 25.-
15min 20.-
10min 15.-

Kohale tulevad oma toodetega:
Paberikaunitar
Ann Antvärk
Magusuni

Kohapeal avatud kohvik Cubanelle,
kes pakub kuuma glögi ja supisteid
Arveldamine sularahas
Lisainfo: Anne Luberg 56226421

20. NOVEMBRIL
KELL 14

PÄRNU-JAAGUPI RAHVAMAJA
PÄRNU MNT 26

Vene Rahvalaulukoor „Sudaruški“
kutsub kontserdile

POKROVI ISTUMISED
ПОКРОВСКИЕ ПОСИДЕЛКИ
Akordionist Anastassia Varlõgina

Kontserdil osalevad:

Enn Eermann (luuletused)
Tuuli Tammemägi (akordion)
Andrei Kozlov (karmoška)
Mihkel Kuusler (viul)

SISSEPÄÄS TASUTA

KULTUURIMINISTERIUM
Põhja-Pärnumaa vald
EESTI RAHVAKULTUURI KESKUS

RaamatukoguÕO

Vändra raamatukogus
15. novembril 2022 kell 18.00

Kontsert-lugemisõhtu

PILLI LUGU

Esinevad Vändra Muusika- ja
Kunstikooli õpetajad ja õpilased

Muuseumitoa avamine

Muusikakooli näitus pillidest

Olete oodatud!

M. LÜDIGI NIMELINE VÄNDRA
MUUSIKA- JA KUNSTIKOOL

Kutse

Pärnu-Jaagupi naiskoor
Jakobi
alustas oma 15. hooaega

Meie read ootavad täiendust igasse
hääleriühma.
Kui sa tunned huvi, võta ühendust:

Marje Pajula 55672454
marjepajula@gmail.com

Meeli Tasane 5289275
meeli.tasane@gmail.com

Vändra raamatukogu
kaminasaalis

11. novembril 2022
kell 14.00

Külas lastekirjanik
MIKA KERÄNEN

KONTSERT

Suurejõe Rahvamajas
reedel, 11. novembril 2022 kell 19.00

Eeskava pakuvad:
Naisansambel Cantare ja
Kullamaa Keskkooli laululapsed
- juhendaja Ülle Tammearu

Kullamaa rahvatantsijad
Riina Gildeni juhendamisel

Pilet 2€

Info tel. 5120893 Haldi